

MAGYAR LAJOK

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafióka

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1935.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A belga meghódolás hatása a hadszíntér és diplomácia arcvonalain

A külföldön tartózkodó belga kormány magára vállalta a háború folytatásáért való felelősséget. — Német készülődések az angol szigetország megtámadására

Angol államférfiak nyilatkozata a helyzetről

A világgözelemény még mindig a belga hadsereg fegyverletételének hatása alatt áll. A semleges országok sajtója, elsősorban a nagy amerikai lapok habozás nélkül állapítják meg, hogy a fegyverletétel ténye által a körülzárt angol és francia haderők helyzete tarthatatlanná vált s a további harc a német csapatok ellen már csak a zászló becsületéért történik.

A német haderők különben még kedden elérték Brügget s onnan tovább haladva, szerdán az Ostende melletti tengerpartot. Az Yper irányában előnyomuló német osztagok Dünkirchen alá érkeztek s ott összetalálkoztak a Calais felől ugyancsak Dünkirchen felé tartó német hadoszlopokkal. A helyzet tehát az, hogy a szövetséges haderők a tenger felőli oldalon is teljesen körül vannak zárva s immár a tengeren át való menekülésre sem gondolhatnak. Érdekes, hogy mindezek dacára az angol és francia hivatalos hadijelentések a mai napig nem közölték Calais elesét, ami nyilván a francia és angol vezérkarok azon minapi közleményével magyarázandó, hogy magyarázatok érdekéből helységnévek közlésétől a hivatalos jelentések lehetőleg el fognak tekinteni.

Hogy a belga hadsereg fegyverletétele következtében előállott helyzetet nemcsak Párizsban látják súlyosnak, hanem Londonban is, az kitűnik Churchill tegnap délutáni alsóházi beszédéből. Churchill a belga kapitulációval kapcsolatban férfias nyíltsággal vallotta be, hogy a helyzet az angol expedíciós hadsereg szempontjából nemcsak nehéz, hanem veszedelemesen súlyos. A helyzet részletesebb ismertetésére az angol miniszterelnök ez alkalommal nem kívánt kitérni, de a közvéleményt jó előre figyelmeztette, hogy a következő napokon még keservebb eseményekre és hírekre kell felkészülnie.

Egészen különleges helyzet van kialakulóban Belgium hadviselő helyzetét illetően. Lipót király, aki méltó csodatartó kíválto hősiességgel 18 napon át együtt küzdött és szenvedett csapataival, mint legfőbb hadur a tábornokaival folytatott beható tanácskozások eredményeként feltétel nélküli fegyverletételt parancsolt katonáinak. Ez a parancs kifejezetten vonatkozik arra a mintegy 300.000 főnyi belga katonára is, akik Franciaország területén a zárt körön kívül harcolnak. Ennek dacára Pierlot belga miniszterelnök tegnap délután párizsi rádióbeszédében mégis azt hangsúlyozta,

hogy a belga kormány s minden igaz belga tovább küzd a szövetségesek oldalán a végső győzelemért.

Olaszországban a helyzet súlyosbodásának további tünetei észlelhetők. Bár a francia-olasz határt még hivatalosan nem zárták le, a

A belga kormány állásfoglalása királyával szemben

Párizsból jelentik: III. Lipót király elhatározása, melynek folytán a németek előtt való meghódolásra utasította a belga hadsereget, villámcsapásként érte a külföldre menekült belga kormány tagjait. Mikor Lipót királynak a fegyverletételre vonatkozó döntése ismeretessé vált, a belga kormány Párizsban tartózkodó tagjai minisztertanácsra ültek össze. A megbeszélés a késő éjszakai órákig tartott. A minisztertanács megállapította, hogy a király határozata alkotmányellenes és kijelentette, hogy szükségesnek tartja a harc további folytatását. Kedden délelőtt a belga miniszterek a szenátusi és képviselőházi elnök bevonásával folytatták tanácskozásukat és elhatározták, hogy megteszik a helyzet által megkívánt intézkedéseket.

Londonból jelentik: Pierlot, belga miniszterelnök Párizsban rádióbeszédet mondott. Azt állította, hogy a király tullepte alkotmányos jogait, külön tárgyalásba kezdett az ellenséggel és egyezményt kötött vele. Belgium — úgymond — valósággal elkábult, de egy embernek a hibáját nem lehet az egész nemzetnek felróni.

— Hadseregünk. — folytatta Pierlot — nem érdemelte meg ezt a sorsot. A király megsértette az alkotmányt, a támadók rendelkezésére bocsátotta magát, nincs joga tovább uralkodni. A belga katonák fel vannak mentve a királynak tett hűségük alól. Azokból a Franciaországban és Angliában tartózkodó belgákból, akik eleget tesznek a kormány felhívásának, új hadsereget alkotunk. Hangoztatta a belga kormány szolidaritását a szövetséges hatalmakkal, akik segítségére siettek. Felhívta a belga népet, mutakozzék méltónak az 1914. évi harcok emlékéhez.

Pierlot ezután egyszerűen bejelentette, hogy miután a király képtelennek látszik az uralkodásra, a nemzet nevében a minisztertanács gyakorolja a hatalmat. Ennek az elvnek megfe-

Simplon megszüntetése után Olaszország udvariás formában felkérte az összes francia állampolgárokat, akiknek nincs külön vízumuk, hogy az ország területét hagyják el. Ez a rendelkezés annál nagyobb feltűnést keltett, mert csak a francia állampolgárokra vonatkozik.

Európa délkeleti részében és a Balkán-államokban néhány hét nyugtalansága után a kedélyek kezdenek újból lecsillapodni. Jugoszlávia szabadságolta az újabb behívott korszályokat. Érdekes tünet balkáni vonatkozásban, hogy a török külügyminiszter élénken cáfolta egy külföldi hírlapíródnak azt a szájába adott kijelentést, hogy Törökország ügye azonos a szövetségesek ügyével s a szövetségesek kudarcra Törökország kudarcra lenne. A török külügyminiszter a neki tulajdonított ezt a kijelentést a leghatározottabban elhárította magától.

Egyébként az egyik nagy olasz lap, a „Corriere del Pedano” érdekesen állapítja meg, hogy Délkelet-Európa és a Balkán államai mind szorosabban simulnak egymáshoz, a függő vitás kérdéseket maguk között kívánják békesen elintézni egy nagyhatalomnak, Olaszországnak támogató segítségével.

előben a kormány a szövetségesekkel együtt meg fogja védeni Belgium függetlenségét és területi épségét.

„Ne ítéljenek Lipót király felett.”

Londonból jelentik: Sir Roger Keyes tengernagy, akit Churchill Lipót király személye mellé osztott be szolgálattételre, hétfőn este visszaérkezett Londonba és ezeket mondotta: — Remélem, nem ítélnek addig Lipót király felett, míg valamennyi körülmény ismeretessé nem válik.

Churchill igen súlyosnak látja a helyzetet

Londonból jelentik: Churchill kedden délután beszédet mondott az alsóházban. Bejelentette a belga hadsereg kapitulációját s azt, hogy a belga kormány nem azonosította magát a király elhatározásával s ezután csak a belga nép törvényes kormányának tekintti magát.

Churchill ezután így folytatta:

— Az igen súlyos harcban álló három oldalról, valamint a levegőből támadott angol és francia hadak helyzete igen súlyos. A belgák fegyverletétele súlyosbította ezt a helyzetet, a csapatok szelleme azonban kítűnő s fegyelemmel és kitartással harcolnak. Természetesen nem közölhetek részleteket arról, hogy mit lesznek a jelenben és jövőben a tengerészeti és légi erő közreműködésével ezek a csapatok. Akkor adhatok felvilágosítást az általános helyzetről, ha a most folyó összecsapás eredményei felmérhetők lesznek. Lehet, hogy ez csak a jövő hét elején következik be. Addig készüljenek el súlyos és rossz hírekre. Csak annyit mondhatok még, hogy bármi történnék is ebben a háborúban, nem térünk el attól a célunktól, hogy megmentjük a világ ügyét és nem rendítjük meg bizalmunkat abban, hogy megtaláljuk a kivezető utat az ellenség legyőzéséig, mint ahogy mindig megtaláltuk.

Aggodalmak a Csatorna másik partján maradt angol hadseregért

„Ha a szövetségesek el is veszítik ezt a csatát, még nem veszítették el a háborút” — mondja az angol tájékoztató miniszter

Londonból jelentik: Az *Ewening Standard* katonai szakértője szerint a belga hadsereg kapitulációja az északfranciaországi nagy ütközet utolsó felvonását jelenti. Londoniak most már azzal kell számolnia, hogy teljes zárlat alá kerül, az angol partokat pedig a legelemibb biztonság érdekében aknazárral kell körülvenni. Az Észak-Franciaországban és Belgiumban harcoló angol expedíciós hadosztályok helyzete igen nehéz. Nagyon nehéz lesz őket kivonni a frontszakaszokról és még nehezebb visszaszállítani Angliába.

Londonból jelentik: Duff-Cooper angol tájékoztató miniszter kedd este rádióbeszédet mondott.

— Egy héttel ezelőtt — mondotta már beszéltem arról a veszedelemtől, amelybe hadseregünk került. Ez a veszély ma különösen nagy. Bármilyen forgandó a hadszerencse, még ha a szövetségesek el is veszítik ezt a csatát, még nem veszítették el a háborút. A végső győzelem még mindig a miénk lesz. A háborút nem veszítettük el és biztosan nem is fogjuk elveszíteni.

Duff-Cooper ezután emlékeztetett az előző világháború eseményeire és szóba hozta az 1918. évi nagy offenzívát, melynek hatása alatt a kishitűek már úgy érezték, hogy a szövetségesek elvesztették a háborút. Mindezek a szerencsétlenségnek látszó események csak előjátékaik voltak a győzelemnek.

A miniszter ezután azt fejtette ki, hogy a belga hadsereg képtelen a harc folytatására, de az idő nem alkalmas arra, hogy bírálgasson. Ezután így folytatta:

— Meg kell tennünk minden lehetőt, hogy visszavonjuk hadseregünket azokból az állásokból, amelyeket elfoglal, de nem vert hadsereget fogunk visszavonni.

Duff-Cooper ezután azt mondotta, hogy a szövetségesek a szabadság zászlajáért küzdenek.

— A veszedelemmel együtt nő a bátorságunk is — mondotta. — Nem bocsátkozunk üres dicsekvésekbe, de szívünk nyugodt és eltökéltségünk szilárd.

A brit légi erő vállalkozásai Németország felett.

Londonból jelentik: A brit légi haderő vadászgépei kedden 22 ellenséges repülőgépet lőttek le Északkelet-Franciaország felett. Nehéz bombázóink katonai célpontokat támadtak meg Düsseldorfban, Dortmundban, Brémában és Kölnben. Narvik környékén nyolc német repülőgépet lőttek le. 13 angol gép nem tért vissza.

A löweni ékszerészek kára megtérült.

Löwenből jelenti az olasz rádió hírszolgálat: A Löwenbe bevonuló német csapatok hadiszakmánya között nagyon sok arany- és ezüstművel megrakott angol legénységi hátizsákot találtak. A vizsgálatok folyamán kiderült, hogy az arany- és ezüstmű a löweni aranyművesek boltjaiból származik. A német katonai parancsnokság rövid idő alatt visszaadta a hátizsákok tartalmát igazolt tulajdonosaiknak.

Írország mozgósított.

Dublinból jelenti az olasz rádió: De Valera ír miniszterelnök a parlamentben bejelentette, hogy a nemzetvédelem érdekében sürgős intézkedések

dések történtek. A tartalékosok nagyrészt és a rendes hadsereg katonáit mozgósították. Rövidesen újabb bevonulásokra kerül a sor.

A belga fegyverletétel hírének hatása Rómában.

Rómából jelentik: A belga fegyverletételt döntő eseménynek tartják Rómában és ez a körülmény sok gondolatot vetett fel. Ezek közül legnagyobb feltűnést az a nézet keltette, hogy talán

Németország különleges támadó fegyverei Anglia ellen

Oriás tankokat is tudnak szállítani a német repülőgépek

Newyorkból jelentik: A „Newyork Herald” keddi száma egy teljesen megbízhatónak mondott amerikai szakember jelentését közli arról, hogy milyen fegyverekkel készül Németország az Anglia elleni támadásra. Az amerikai szakembernek a Fekete-erdőben tartott nagy német gyakorlatok során alkalma volt megfigyelni a németek készültségét és állítása szerint az ott lá-

most elérkezett a kedvező pillanat arra, hogy Olaszország és az Egyesült Államok kormányfői, Mussolini és Roosevelt esetleg közösen kezdeményezéseket tegyenek a béke érdekében. Elsősorban római diplomáciai és politikai körökben beszélnek erről a lehetőségről, de mérvadó kormánykörökben tett kijelentések nem erősítették meg ezt a nézetet.

A német rádió kiáltványa a francia hadsereghez.

Berlinből jelentik: A német rádió francia nyelvű bemondója a belga fegyverletétel hírének közlése után kiáltványt olvasott fel a francia hadsereghez és a francia néphez. A kiáltvány felsorolja az eddigi német győzelmeket. Lengyelország, Norvégia és Hollandia meghódolását és bejelentette, hogy most útját a döntés órája a franciák számára is. **NYK**

tottakból következtetni tud a németek terveire. Szerinte a németek olyan repülőgépeket építettek, amelyek alapépítményükön harminc tonnás tankot, vagy ennek megfelelő tüzérségi fegyvert vihetnek magukkal. A háború kitörésakor a német repülő flotta 200 ilyen repülőgéppel rendelkezett, de ez a szám azóta nyilván lényegesen emelkedett.

Német válasz Churchill beszédére

Berlinben lovagiatlannak tartják a belga király személye ellen intézett támadást. A belga nép nem ismeri el Pierlot kormányát a nép képviselőjének

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli német politikai körök véleményét Churchill angol miniszterelnök állásfoglalására vonatkozólag, amelyet a belga hadsereg megadásával kapcsolatban kifejtett. Ezt az állásfoglalást Berlinben nemcsak lovagiatlannak tartják, de megállapítják azt is, hogy a tényeknek ennél kirívóbb elferdítése nem is képzelhető el. Churchill ugyanis azt állította, hogy a szövetségesek hadseregei Észak-Franciaországban és Belgiumban közvetlen győzelem előtt álltak és csak a fosztotta meg őket ettől a győzelemtől, hogy a belga király háttámadása bekövetkezett. Nyilvánvaló, hogy nemcsak Churchill, hanem az alsóház hallgatóinak nagyrésze is tudta, mennyire nem felel meg a tényeknek ez az állítás. Az angol expedíciós hadsereg helyzete nem most vált reménytelenné, hanem akkor, amikor a csatorna Franciaország felőli kikötőit a német csapatok részben megszállták, részben a német légi haderő a kikötőberendezéseket elpusztította. Amíg

az angol expedíciós hadsereg Angliába való menekülésének útját el nem vágják, a belga csapatok jók voltak arra, hogy a csatorna felé való visszavonulást a testüikkel fedezzék. Ha az angolok arra szánták el magukat, hogy szembeforduljanak az ellenséggel, ez nem azért történt, mert kilátásuk volt a sikérré, hanem azért, mert más kivezető út nem volt.

Még szegyenletesebbnek tartják azonban Berlinben a belga hadsereg megadásával kapcsolatban a belga kormány ama tagjainak magatartását, akik már régen elmenekültek az országból és most Londonban juttatják kifejezésre nemtetszésüket afelett, hogy a belga király megölte hadseregét és Belgium népének jövőjét, a fiatalságát a Flandria földjén való elvérzéstől. Ennek az úgynevezett belga kormánynak nincs már joga arra, hogy a nép képviselőjének mondja magát és ez ki is tűnik, ha visszatérni merészkednék Belgium területére.

Belgium megadása nagy meglepetést keltett Newyorkban

„A francia különbéke gondolata lidércnyomásként nehezedik az angolokra” — írja a Newyork Post

Newyorkból jelentik: Belgium megadása, amivel Amerikában csak kevesen számoltak, nagy meglepetést keltett Newyorkban. Ennek a csapásnak végetes következményeit még azok a körök is beismerik, amelyek közel állnak a nyugati hatalmak ügyéhez, annál is inkább, mert a belgákkal együtt a tájékozatlan szövetséges csapatok néhány egysége is megadta magát. A *Newyork Post* című lap a nyugati hatalmak katasztrófájának mondja a belga fegyverletételt. A lap gyanusnak tartja, hogy

Anglia ismételtén óvja Franciaországot a különbékétől és azt írja, hogy úgy látszik, ez a gondolat lidércnyomásként rehezedik az angolokra. Duff-Coopernek bizonyára oka volt arra, hogy ezt a figyelmeztetést közzé tegye. Washingtoni jelentés szerint Belgium megadását ott is nagy meglepetéssel fogadták. A lapok nagybetűs címek alatt közlik a jelentést és az eseményt Angliára nézve végtelennek tartják. A megdöbbentést az is fokozta, hogy a rádióállomások még a legutóbbi napokban is folytonosan az angolok és a franciák sikereiről számoltak be.

A washingtoni belga nagykövet tartózkodik a belga hadsereg megadásának megítélésétől.

Párizsból jelentik: A Havas iroda közli a washingtoni belga nagykövet jelentését, mely ezeket mondja:

— Nekünk fenn kell tartanunk ítéletünket a belga hadsereg megadásáról mindaddig, míg részletesebb értesüléseket nem kapunk. Azt azonban mindenesetre meg kell jegyeznünk, hogy a belga hadsereg 18 napon keresztül pillanatnyi megszakítás nélkül küzdött és ezt a hadsereget az első vonalban soha le nem győzték. A hadműveleteket megbénította a sok százezer polgári menekült és az, hogy a visszavonulók elválták a seregeket az utánpótlási támaszponttól is.

A Havas washingtoni jelentése szerint az ottani belga nagykövet az amerikai újságírók előtt kijelentette, hogy továbbra is Pierlot kormányát képviseli.

Nagyhatású életrajz

Endrődy László S. J.

ÉLETET KRISZTUSÉRT

ARA:
120 lei és portó

c. műve. Fiatalság, eszmények, sportlendület, — majd a lelkiélet magasságai és életszentség sugarzik Kaszap István életéből felénk a könyv 323 oldalán át.

Junius 5-ig lehet beiratkozni az érettségi vizsgákra

Bucurestiből jelenti a rádió: A kormány tagjai szerdán reggel 9 órakor *Tolarescu* miniszterelnök elnöklésével ülést tartottak. A minisztertanács tovább tárgyalta a köztisztviselői törvénykönyvet. Az ülés fél 12 órakor ért vé-

Az ASPIRIN híres.

Az egész világon ismerik, mindenütt becsülik kiváló hatását. Az Aspirin csillapít minden fájdalmat, megelőzi és meggyógyítja a hűlésor megbetegedéseket, még a grippt is. A Bayer-kereszt szavattal az Aspirin minőségéért.

„Ingadozás nélkül alkalmazkodni kell a helyzethez“

— írja a *Curentulban* Pamfil Seicaru

Pamfil Seicaru a *Curentul* mai számában ezeket írja vezércikkében:

Miről van szó? Az ország sértetlen megőrzéséről, annak a földrajzi és erkölcsi hagyatéknak a megvédéséről, amit Romániának nevezünk.

Abban a légkörben kell majd benne élnünk, amely a jövő Európa számára kialakul. De együtt legyünk mind és vegyünk részt a földész politikai és gazdasági újjászervezésében. A sugalmazott szövegek vitézei ne higgyék, hogy leplezni tudják a helyzet szigorú adottságait. A nemzet az ő világosan látó realizmusában sokkal okosabb, mint azok, akik megkísérelnek elhomályosítani helyes ítéletét és el akarják téríteni az életfenntartási ösztön által megszabott útjából.

Lehet-e szembeszállni a földrajzi helyzettel? Meg tudjuk-e vajjon változtatni a most harcban álló erők fokozatát? Ki ragadhatjuk-e magunkat abból a gazdasági, politikai és katonai keretből, amely számunkra adatott? Határozottan nem. Ezért kell teljes komolysággal levonni a politikai következtetéseket. És ezért kötelességünk ingadozás nélkül alkalmazkodni a helyzethez.

Most nincs idő könnyelmű szövegek hangoztatására. Most nem engedhetjük meg, hogy megkönnyítsük magatartásunk félremagyarázását, mikor valójában becsületes semlegességi politikát folytatunk és mikor annyira igyekszünk tiszteletben tartani kötelezettségeinket.

A mai napig egy jöttányit sem távolodtunk el a legkorrektebb semlegességtől. És az események fergeteges rohamban követték egymást, igazolva kezdeti magatartásunk helyességét.

De a helyzetek változnak s ez az új helyzethez való alkalmazkodás kérdésének még tüzetesebb felülvizsgálását teszi kötelességünké.

A háború megkönnyíti a kiválasztódás és

a letisztulás folyamatát. Nincs a nemzet veszélyeztetésének biztosabb eszköze, mint arra törekedni, hogy olyan szempontok szerint nézzük a jövőt, amelyeket az elmúlt háború kényszerített reánk. 1939 szeptemberében új háború kezdődött és ezzel megindult egy új világ kialakulásának, egy új világ kidolgozásának a

folyamata. Szomorúságok és részvétek semmiel sem változtatják meg a sors kegyetlen ítéletét. Nincs más mód, mint kellő előrelátással és szabad akaratú alkalmazkodni. Ha azt kérdezi valaki tőlem: biztosíthatjuk-e a magunk számára a jövőt? — habozás nélkül felelek: Igen, de csak egy feltétellel. Mélyítsük ki mai politikánkat abban az irányban, amely az események megkövetelnek. Lássuk be, hogy nem tudjuk megváltoztatni a történelem útját, mint ahogy nem tudjuk megváltoztatni a földrajzi helyzetet sem. A román nép létének csodája azzal magyarázható, hogy ösztönösen alkalmazkodott Európa politikai fejlődésének különböző fázisaihoz.

Ma is érvényt kell szerezni, éppúgy, mint a múltban, a nemzeti ösztön politikájának.

Laval volt francia miniszterelnök Rómába érkezett

Igen bőkezű ajánlatot hozott magával az olasz kormánynak

Londonból jelenti: Az Exchange Telegraph római jelentése szerint jól értesült körökben úgy tudják, hogy *Laval* volt francia miniszterelnök, aki olasz barátságáról ismeretes. Rómában tartózkodik és a francia kormány nevében igen bőkezű ajánlatot tesz az olasz kormánynak. *Laval* római jelenlétéről nem lehet meggyőződést szerezni. Nagy jelentőséget tulajdonítanak politikai körökben annak a ténynek, hogy a berlini amerikai nagykövetség ügyvivője, *Kirk* követ Rómában tartózkodik.

Egyiptomi határról jelenti: Az egyiptomi miniszterelnök a sajtó képviselői előtt megőfölte a libiai határon történt állítólagos összeütközés hírért és kijelentette, hogy a parlamentben legközelebb nyilatkozni fog Egyiptom helyzetéről és magatartásáról.

Rómából jelenti: Az olasz tőzsdén hétfőről keddre virradóan óriási hossz-mozgalmat indult. Egyes részvények árfolyama 100 ponttal emelkedett.

Rio de Janeiróból jelenti az olasz rádió

hírszolgálat: A *Las Noticias* című brazil lap egyik cikke az olasz légi haderőt méltatja és kijelenti, hogy úgy a gépek, mint az emberanyag szempontjából a világ ranglistájának legelső között áll.

Reynaud francia miniszterelnök fontos tanácskozásokat folytatott.

Párizsból jelenti: A Havas jelentése szerint *Reynaud* francia miniszterelnök kedden délután tárgyal *Pétain* tábornaggal, *Frossard* tájékoztató miniszterrel, *Monnet* blokádugyi miniszterrel, *Rol. lin* gyarmatiügyi miniszterrel, valamint a vezérkar főnökével.

Tömeges kémletartóztatások Párizsban.

Párizsból jelenti: Mint a Capitala című bucaresti lap jelenti — a francia kémelhárító szervek nem kevesebb, mint 200 kémletartóztatást le-

Ugyancsak a *Capitala* jelenti, hogy a *Tevere* és a *Popolo di Roma* olasz lapok szerint, a francia kormány, a francia nemzet ellen irányítja politikáját. A lapok szemrehányást tesznek a magasrangú tisztek menesztése miatt és ismételtül kijelentik, hogy nem ők hibásak, hanem a kormány.

Kicserélik Szovjet-Oroszország londoni nagykövetét

Maiskyt rövidesen Szófiába helyezik át. Moszkvában nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget az angolokkal folyó tárgyalásoknak

Belgrádból jelenti: A jugoszláv sajtó behatóan foglalkozik az angol-orosz tárgyalásokkal. A *Vreme* című jugoszláv lap hosszú és érdekes fejtegetést közöl Moszkvából, mely rávilágít az utóbbi napok diplomáciai fáradozásaira. Eszerint a most kezdődő szovjet-angol tárgyalásoknak nem szabad különösebb jelentőséget tulajdonítani. Moszkvában hangoztatják, hogy ezek semmiesetre sem fogják a szovjetnek egyes államokhoz való viszonyát, vagy általában a háborúval szemben elfoglalt magatartást megváltoztatni. A szovjet nem akarja

felhasználni a mostani helyzetet arra, hogy erőszakkal intézzen el vitás kérdéseket a szomszéd államokkal.

A *Vreme* cikke végül kitér az északnyugati indiai katonai rendszabályokra, amelyekkel kapcsolatban Anglia megnyugtató kijelentéseket tett Moszkvában. Ezek szerint a rendszabályokat India belső helyzete miatt hozták.

A *Politika* szófiai jelentése szerint *Lavrentiev* szófiai orosz követ legközelebb más megbízatást kap és helyébe *Maisky*, jelenlegi londoni szovjet nagykövet kerül.

Hollandia fegyverletétele után a kikötőkben talált hajókat a németek felrobbantották. Ez a kép ilyen robbantásról készült

10 napos társasutazás CARMEN-SYLVA feketetengeri fürdőre.

melyben befoglaltatik: vasúti költség gyorsvonat III. o. Carmen-Sylva-ra és vissza, teljes ellátás, napi háromszori bő és izletes étkezéssel, szállodai szobával, Carmen-Sylván csomagok be- és kiszállításával.

Indulás Nagyváradról 1940 június 17-én, hazaérkezés Nagyváradra június 26-án. Csatlakozási lehetőség a Nagyvárad—Kolozsvár—Brassó—Sinaia—Bucuresti—Constanța útvonalon bárhol, ahol gyorsvonatunk megáll. A Brassóban csatlakozóknak fenti árból a megfelelő vasúti díj külön fizetést tartjuk.

Menet lehetőség nyílik Bucuresti megtekintésére is.

Az elszállásolás két személyes szobákban történik; kívánatra egy ágyas szoba is rendelkezésre áll napi 40 leles felár mellett.

Jelentkezések ezen útra, nemkülönben bővebb felvilágosítások, prospektusok és jegyfüzetek lapunk kiadóhivatala útján.

Társasutazásra **jelentkezési határidő június 10-ig**, mely időpontig a teljes díj is befizetendő.

Ne mulassza el megragadni ezen kedvező alkalmat és még ma jelentkezzen lapunk kiadóhivatalánál, Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5. Jelentkezéskor 2000 lei utalandó át, mert csakis ezen összeget befizetőik érdekében tesszük meg a megfelelő lépéseket.

Lehetőség van egyéni utazásra is, nemkülönben 10 és 20 napos gyógykúrára, jegyfüzetek alapján. Bővebb felvilágosítás lapunk utazási osztályánál.

Francia és belga városok, ahol a nyugati háború döntő fordulatait elérte

CALAIS, az Angliával való forgalom legfontosabb tengeri kikötője, 78.000 lakossal. A régi város szűk utcáival, a városoronnyal (Beffroi) erősen németalföldi, flamand színezetű, de angolos árnyattal, ami a hosszú angol uralom következménye. Legszebb régi épületei, akárcsak a többi északfrancia és flandriai városé, a Miaszszonyunk gótikus temploma és a polgárok gazdag-ságát és öntudatát hirdető városháza. Az újvárosban nagy kikötő, gyárak, főként az angoloktól meghonosított csipke- és tüllipar, amely ma is a város lakosságának több mint a felét foglalkoztatja. Számos csatorna és nagy vasúthálózat végpontja; sűrű összeköttetés Párizssal. Személyforgalma a francia kikötők közül Marseille után és Boulogne mellett a legnagyobb. Harmincöt percenként indul hajó Doverbe. Évente mintegy 500.000 utas érkezik Angliából, vagy indul oda. Az áruforgalom nem jelentős, főképpen angol szén és a Shell-konzern tengerentúli petróleuma. Angliába főként textilipari gyártmányokat exportál. Középkori fellevezára és az óvárost körülölelő falak egy része még fennáll. A XX. század kezdete óta nagy modern erődök építettek ki. 1347 óta több mint két évszázadon át angol uralom alatt állott, polgársága azonban mindig meg tudta védeni önállóságát a brit főhatalommal szemben. Ezeknek a harcoknak egy jelentős ábrázolása Rodin nagy-szerű szoborcsoportja. A XVII. század végén néhány évre spanyol uralom alá került, azóta Franciaországhoz tartozik.

COURTAIN (Kortrijk), Nyugat-Flandria belga tartományban, közel a francia határhoz, a Lys-folyó mellett, 41.000 lakossal. Itt is a Beffroi, a gótikus városháza és a Notre Dame-székesegyház uralkodik a városképen; még sok régi emlék, így a behínik festői udvara, az apácák házaicaival. Nagy textilipar. Fontos vasúti csomópont. Helyőrség, katonai repülőtérrel, amely a Lys vonalát védi. Courtrain több mint 2000 éve áll fenn. A korai középkorban a normann vikings rablójaitakon előszeretettel keresték fel a jómódu várost, 1302-ben itt mért nagy vereséget Ypern és Brügge öntudatos polgársága a büszke francia nemességre, amely előjogaitól meg akarta

A Weiser S. J.: „Alpesi fény”-re emlékeztető, minden fiut lekötő, érdekfeszítő, jellemnevelő ifjúsági regény jelent meg.

Fiuk a viharban!

címmel.

Dr. Stöck német eredetije után fordította: Petényi Károly.

Ára: 75 lei és portó.

fosztani („sarkantyuk csatája”); a székesegyházban a csata után 700 zsákmányolt aransarkantyut ajánlottak fel a Szent Szűznek. VI. Károly francia király 1382-ben a gazdag város ellenállását meghosszabodó, felgyújtatta.

DUNKERQUE (Dünkirchen), északfrancia kikötő és erőd, közel a belga határhoz, 36.000 lakossal. Szép régi templomokkal, amelyek közül a „dünék Miaszszonyának” templomát a szerencsés megmenekült tengerészek több mint egy évezrede messze távolból felkeresik, ez adott nevet is a városnak (dünék temploma). A város és a környék lakói tulnyomórészt flamandok.

Belgium gazdasági jelentősége

A kicsi Belgium természeti kincsekben meglehetősen gazdag. Síkságok és ércekben, erőkben bővelkedő hegyek váltogatják egymást s ha nem is állnak az ország mögött mérhetően gazdag területeivel Belga-Kongó, akkor sem tartoznak a legszegényebb európai államok közé. A flandriai alföldön, főleg homokos síkság terül el, melyet a lakosság igen intenzív munkával tett termékenyvé. Apró parcellák, tanya-rendszer szerint rozs, árpa, búza, len, kender, és cikória termesztés folyik, bőséges eredménnyel. A flandriai városok környékén melegvízi gyümölcstermelés, virág és főzellekkertészet játszik nagyobb szerepet. Antverpentől keletre azonban a Schelde és a Maas között levő rész meglehetősen szegény és homokos mezőgazdasági terület, amelyet kolostori és állami telepítések tettek kissé termékenyebbé.

A len, gyapjú és gyapjubehozatalon alapul a világhírű flandriai ősi textil és csipkeipar, amely egyes helyeken még most is háziipar jellegével bír. A tenger közelsége és kitűnő vízi-utak rendkívül megkönnyítették a tengerentúli nyersanyagok behozatalát és a belgiumi kész-árak kivitelét. Az ősi textilipar központja most is Gent, míg a külkereskedelmé Antwerpen, amely egyébként Belgium legnagyobb kikötője is.

A dombos középbelga vidéken termékenyebb talajon, nagyobb üzemekben a Flandriához hasonló mezőgazdasági termelés folyik, a völgyekben minőségi eredményekre törekvő állattenyésztéssel. Ennek a területnek a gazdasági központja Brüsszel, amelyet kedvező fekvése az ország fővárosává tett. E mellett a jellegzetes belga luxusipar központja is, ott készülnek a finom belga szőnyegek, porcellánok, a híres bőr- és üvegipar díszművei.

A legfontosabb ipari öv Felső-Belgium nyugati szélén húzódik el, a Sambre és a Maas völgyében. Ott fejlődött ki a nehézipar, a gazdag vasbányászat és szénbányászat alapulva. Az

Az északfrancia iparvidék legfontosabb kikötője; áruforgalma a francia kikötők közül a negyedik legnagyobb, évente mintegy 11 millió tonna. Ezenfelül a csatornák is több mint egymillió tonna áruforgalom. Az utolsó évtizedekben rohamosan fejlődő ipar, különösen hajógyártás, vas- és téglapár. A csatornák segítségével Dünkirchen egész környékét el lehet árasztani. Közéleiben Malo les Bains ujjában erősen divatba jött, főképpen angoloktól látogatott tengeri fürdő 1540-ig Németalföldre tartozott, ezután angolok, franciák és spanyolok vívtak érte harcokat. XIV. Lajos csatolta végleg Franciaországhoz, és építette ki nagy kikötővé. A világháborúban az angol csapatszállítások fő kikötője volt. A németek eredménytelenül iparkodtak megközelíteni, de többször intézkedtek ellene légi támadást.

LYS (Leye), északfrancia-belga folyó, ahol most a szövetségesek a németek nyugati előretörését igyekeznek megakadályozni. Csak 205 kilométer hosszú, de a nagyszerű francia víz-építés folyása legnagyobb részét hajózhatóvá tette. Ma egész útja vérese haditerület; az artosi fennsíkon ered, elhalad Courtrain mellett és a németektől elfoglalt Gentnél ömlik a Scheldébe.

LORETO-MAGASLAT, amelynek az elfoglalását a németek jelentték, a világháborúban állandóan szerepelt. Arrástól északra 12 kilométernyire fekszik, csupán 138 méter magas, de uralkodik a flandriai síkságon. Csúcsát Mária-kegyhely koronázza (Notre Dame de Loreto), amely a világháború alatt teljesen elpusztult és a háború után a francia katolikusok adományaiból újra felépítették. 1914 októberében foglalták el a németek és a távoli környéken uralkodó helyzete miatt középponti állású építették ki. 1915 májustól júliusig nagy csata folyt a birtokáért, amelynek eredményeként a franciáknak és az angoloknak sikerült elfoglalniuk a csúcsot.

SAINT OMER, északfranciaországi város Pas de Calais departement-ban, az Aa-folyó és egy hajózható csatorna mellett, 20.000 lakossal. Majdnem egyforma távolságban (22–25 km) fekszik a három északfrancia kikötőtől, Boulogne-tól, Calais-tól és Dunkerque-től, ezért gyűjtőpontja az ellenük irányuló német támadásoknak. Régi templomok; a Merovingok korában nagy szerepet játszó St. Bertin-apátság romjai. Virágzó ipar (cukor, szappan, cipő, papír, textil stb.) Környékén gazdag virágkertészet. Helyőrség a három kikötőváros védelmére. A világháborúban hosszú ideig itt székelt az angol főparancsnokság és ezért 1917–18-ban számos légi támadás cél-pontja.

J. V.

Kitűnő ajátosságú kalauz a hívek számára az

ÉGI LANT

című imádságos és énekeskönyv.

Az 500 oldalas, 379 éneket tartalmazó, finom, erős papírra nyomott izlésees egész vaszonkötésű imádságos könyv ára

mindössze csak 90 lei.

Viszonteladóknek kedvezmény.

Minisztertanácsot tartott a kormány

Bucurestiből jelentik: A kormány tagjai tegnap este Tatarescu királyi tanácsos, miniszterelnök elnökletével folytatólagos minisztertanácsot tartottak, melynek során megvizsgálták a „Köztisztviselők Törvénykönyvének” tervezetét, majd folyóügyek elintézése került sorra. A minisztertanács este 9 órakor ért véget.

Japán külügyminisztere a francia nagykövettől kért tájékoztatást az európai helyzetről

Tokióból jelenti az olasz rádió: Arita japán külügyminiszter kedden kihallgatáson fogadta Henry francia nagykövetet, akivel az európai politikai helyzetről tanácskozott.

Bulgária nem vesz részt a balkáni gazdasági értekezleten

Szófiából jelenti a hivatalos hírszolgálat: A Balkán-szövetség államai június hó végén Belgrádban gazdasági értekezletet tart. Bolgár illetékes körök ezzel kapcsolatban kijelentik, hogy Bulgária nem vesz részt ezen az értekezleten.

Változás a román diplomáciai karban

Távozik helyéről a berlini román követ

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap keddi száma a következő királyi rendeletet közli: Radu Crutescu, rendkívüli megbízott és berlini meghatalmazott miniszter, június hó 1-ével Románia ankarai követségéhez helyezték át rendkívüli nagyköveti és a török köztársasági elnök melletti meghatalmazott ranggal. Alexandru Romalo szenátor külföldi különleges megbízatást kap másodosztályú meghatalmazott miniszteri ranggal és egyidejűleg 1940 június 1-ével megkapja a berlini meghatalmazott miniszteri kinevezést.

Rövidesen négyhónapos szabadságra megy a magyarországi képviselőház

Az év végéig meghosszabbítják a kormánynak adott kivételes felhatalmazást

Budapestről jelentik: A magyar felsőház kedden rövid ülést tartott és ezen kisebb fontosságú javaslatokat tárgyaltak. A magyar képviselőház harmincadikán tart ülést és ez alkalommal a hírek szerint, nem a sajtónovellát tárgyalja, hanem két más fontos javaslatot, az egyik a felvidéki képviselők mandátumainak újabb egy évvel való meghosszabbítása, a másik a magyar kormánynak adott és augusztus 31-én lejáró kivételes hatalom négy hónappal, tehát december 31-ig való meghosszabbítása. Ezekkel a javaslatokkal azért sietnek, mivel hírek szerint, a magyar törvényhozás június első hetében kezd meg nyári szünetét és az szeptember végéig fog tartani.

Schmiedt Béla dr.

Tükör előtt

Tükröt tart ez a könyv a mai női lélek elé. Csillogó, homálytalan, derűs tükröt. Ha mégis torzot mutat néha, akkor nem a tükör hibás: torz lélek áll előtte. Leányok, nézzetek bele ebbe a tükörbe! Ismerjétek meg magatokat benne!

Ára: 142 lei és portó.

A motor és a ló a modern háború szolgálatában

Guderian tábornok, a német páncélos csapatok parancsnoka egyik nemrég közzétett cikkében igen érdekesen fejtegette a motorizált és lovas csapatok szerepét és használhatóságát a legújabb kor háborúiban. Az alábbiakban rövid vázlatot adunk e sokat vitatott kérdés jelenlegi állapotáról. Guderian tábornok szakértő szemével nézve a dolgokat:

A két háború közötti husz év alatt alig telt el egy hónap, hogy ne vitatkoztak volna az illetékes

szakértők arról, hogy a motornak, vagy a lónak jut-e majd nagyobb szerepe a jövő háborújában. Hogy a téma körül két ellentétes vélemény alakult ki, azon nem is lehet csodálkozni. E kérdésre a felelet, a harcstéren szerzett közvetlen gyakorlat és tapasztalat alapján mult év szeptemberében meg is adatott.

A lengyelországi hadjáratban

A terep úgy látszott, hogy teljesen megfelel annak bebizonyítására, hogy a ló-pártiaknak lesz majd igazuk. Hiszen az egész lengyelországi terep tele volt mély, homokos utakkal, de viszont hiányoztak a modern országutak, ellenálló képességű hidak, autójavitó műhelyek, benzintankok, úgyszintén tartalék üzemanyag-raktárak. Ezzel szemben mindenütt szelvényben, hosszában széles, végtelen mezők terültek el, mezőgazdasági vidékek, melyek elégséges takarmánygthonával rendelkeztek a mindennek felett az egyébként mindkét közlekedési eszköz számára előnyös, gyönyörű őszi idő.

A hadjárat eredményei megmutatták, hogy a szeptemberi őszi száraz időben miként győzhették le a német motorizált csapatok a háború összes nehézségeit. E motoros csapatok gyorsaságuk révén olyannyira meggyorsították a hadseregek mozgását, hogy az egész hadjáratot sikerült néhány héten belül teljesen befejezni. Ez a gyors tempó azonban hatalmas erőfeszítést kívánt a lovas egységek részéről, melyek bizony sok esetben csak nagy nehezen tudták követni a szükséges gyorsasággal a motorizált csapatokat.

A lengyelek abban a hiszemben ringatták magukat, hogy országuk különlegesen kedvező terepe mellett hadseregük is kitűnően meg van szervezve. A lengyel hadsereg terhek hordására majdnem csak lovakat használt, azonkívül nagyszámu és jó lovas-sággal rendelkezett. A motorizált és páncélos egységek ezzel szemben gyengék voltak és széjjel voltak szóródva, — mert nem tulajdonítottak ezeknek jelentőséget. Az ellenfél azonban már kezdetben súlyos hibát követett el. Alábecsülte a német hadsereg modern páncélos és motoros ütegeit. A hadjárat második napján a front minden szakasza át volt már törve, az összekötő vonalak szétrombolva, valamint a parancsnokságok megbénítva. A

A páncélos divíziók új irányt adnak a hadseregeknek

Ez azonban ne ijessze el a lovak híveit. Ellenkezőleg. Hiszen a lovaság kifejlődése, amely ezelőtt minden harcban döntőként szerepelt, — megtalálta a folytonosságát a páncélos csapatokban, melyek taktikája és operatív felhasználása teljesen a lovaság harci elvein alapszik. Páncélos csapatok és lovaság, tankelleni védelem és tüzéség, motorizált felderítés és lovas előőrs különit-

háborúk történelme nem is ismert eddig hasonló, tökéletes vereséget, amit még a lovaság nagy áldozatai sem tudtak megállítani.

A lengyel hadjáratban elsősorban a motor aratta a győzelmet. A hadjárat után megint elővetették bizalmukat a ló-pártiak és azt kezdték találgatni, — mi lett volna, ha a szép idő helyett havazott volna? Kétségen kívül áll, hogy téli fagyos időben a lovas tehervonó csapatok nagyobb eredményt tudtak volna elérni, mint a motorok. A kedvezőtlen időjárás ugyanis nemcsak a lónak, hanem a motornak a tevékenységét is megbénítja. Egy nehéz tél — mint azt az orosz- finn háborúban már láthattuk, lehetetlenné tesz minden hadmozdulatot, mert nem alkalmas sem a lónak, sem a motornak. Mind a kettő egyformán szenved, nem utolsó sorban a megfelelő menedékhelyek hiánya miatt. Fagyban és hóban rohamosan növekednek a takarmánnyal, valamint a hajtóanyaggal való ellátás nehézségei. Ezért, mióta csak háborúkról tudunk, télen a hadsereg mindig visszavonult az úgynevezett téli hadiszállására.

A mestani nyugati háborúban

a motorra és a lóra egyformán szükség van. Ha mindjárt előnyben is részesítenék a motort, annak elterjedése elé mégis határt von az illető ország gyártási lehetősége, valamint a hajtóanyag beszerzésének problémája. Ezért a jelenkor modern háborújában a hadseregek zöme ló-vontatóerővel ellátott gyalogos divíziókból áll, melyekben bizonyos különleges körülményeket, — így a felderítőket és a tank elleni védelmet, valamint a front mö-

götti szolgálatot motorizálják. A tulajdonképpeni lovaság száma azonban jelentősen csökkent. Ezt ma már erősen motorizált s különösen páncélos harci egységekkel helyettesítik. Ez egységek száma természetesen mindegyik ország gyártási képességétől függ.

A jövőre vonatkozólag már most megállapíthatjuk, hogy a motorizálás kifejlődése még nem jutott el a csúspontig, mert a motor teljesítőképességét még mindig lehet emelni, míg a lovak erejét a természet már meghatározta. Így tehát, míg a lovas egységektől nem várhatunk nagyobb mozgékonytságot, sem nagyobb védelmi lehetőséget az ellenséges tüzzel szemben, addig a jövő bizonyára erősebb és biztosabb motorokat, jobb gépeket, szolidabb páncélatokat, nagyobb látóképességet, valamint a nagy hideg ellenében hatványozottabb ellenálló erőt fog hozni. Ezen a téren tehát a feltalálók és szakemberek nem szünhetnek meg dolgozni, mert hiszen ugyanakkor már a védelem is gondoskodik kapacitásának emeléséről.

Adler Sándor:

Szövetkezeti gazdaság-rendszer

(Különös tekintettel Ciuc-megyére.)

(Második közlemény)

Kerületi szövetkezetek

A gazdasági csúcsintézmény létesítése után nyomban megalakíthatók a kerületi szövetkezetek is, melyek szövetkezeti gazdaságrendszerünk másik főpillérét alkotják. Ezeket, minden magyar lakta vidék kisebb gazdasági központjában, a csúcsintézmény kiküldöttjének jelelétében kell létesíteni. A kerületi szövetkezetek megalakításakor be kell vonni az illető vidék minden magyar társadalmi testületének vezetőit és az ottani magyarság minden rétegének színe-javát. Általános gazdasági és hitel kerületi szövetkezetek alakítandók és ezek mezőgazdasági, fogyasztási, ipari, házi-ipari, idegenforgalmi ipari, favidéken fakitermelő és végül hitel-osztályokra tagozódnak. A kerületi szövetkezeteknek a körzetükhöz tartozó községekben fiókjuk lesz. Az eddigi szövetkezetek beolvadnak.

Csikmegyében kerületi szövetkezetek létesítendőek: 1. Gyergyó részére. 2. Felcsik részére. 3. Középsik részére. 4. Alsócsik részére. 5. Gyimes vidéke részére.

A közbirtokosságok, ha átalakultak szövetkezetekké, beolvadnak a kerületi szövetkezetekbe. A volt közbirtokosságokat, igazgatóságait egy-egy tagja képviselő a kerületi szövetkezetek vezetőségében. A faosztályoknak nagyobb önállóságot kell adni, a közbirtokosságok érdekeinek biztosítására. Nem akarjuk az olvasó türelmét részletkérdésekkel igénybe venni, de néhány szóval vázolnunk kell,

hogyan működne a közbirtokosságokat magába olvasztó kerületi szövetkezetek faosztálya:

A kerületi szövetkezet első teendője, hogy fűrészgyárat bérel (később örökáron vásárol) székelyhelyén. Ide fogják szállítani a volt közbirtokosságok minden évi erdővágterületének famennyiségét. A faosztály minden vidéki fióknak (volt közbirtokosság) folyószámlát nyit. A döntéshez és fuvarozáshoz szüksége összegét a pénztár előlegezi. A fűrészüzem a behozott fát felvágja deszkaanyagá és a késáruat alföldi fűrészáraknak és külföld: vellez szó ezekről.) Az egész mennyiség értékesítése után meg lehet állapítani, mennyi maradt a kerületi szövetkezetnek 1 m³ fűrészre beszállított gömbfáért. Ma kb. 950 lei maradna 1 m³ gömbfáért. Ebből levonódik a döntés és fuvarozás előlegezett m³-kénti kb. 350 lei, (a magáncégek most ezért kb. 200—230 leit fizetnek) és így időnként megmaradna 600 lei Minthogy adó- és illetékmentes közbirtokossági bárcáfáért 350—400 lei tőrárt fizetnek jelenleg a magáncégek, tehát a székelységnek, mind időnként, mind munkabérekben 40—50 százalékkal több maradnak a jelenleginél.

Nincsen elegendő helyünk a többi osztály működésének részletes ismertetésére. Némelyikét részben már meghatározza a — fuvarosok, erdőmunkások, gyári munkások tömegével dolgozó — faosztály tevékenysége.

Nyilvántartó irodák

Szövetkezeti gazdaságrendszerünk jelentős szerve, az egy megyében működő kerületi szövetkezetek beszerzési és értékesítési nyilvántartó irodája. Láttuk már, hogyan lehet összefogni egyes falvaink gazdasági erejét kerületi szövetkezetekkel. Most felvázoljuk, hogyan összpontosíthatjuk egy-egy megye összes kerületi szövetkezetének erejét a nyilvántartó irodákban, sőt a megyei irodák vezetőinek szoros együttműködése révén, valamennyi erdélyi magyar kerületi szövetkezetet, vagyis az egész erdélyi magyarság gazdasági erejének zömét összehajthatjuk.

Az ugyanazon megyében működő kerületi szövetkezetek közös, beszerzési és értékesítési nyilvántartó irodát létesítenek. Az irodáknak nem a megyeszékhelyeken, hanem az ország valamelyik fontos ipari és kereskedelmi gócpontján kell működniük. A magyarság egyébként központi intézményei miatt kezdetben talán Kolozsváron lehetne a székhelyük. Olyan épületet kell bérelni, melyben az összes megyei nyilvántartó irodák helviségei egymás szomszédságában elférnek. A megyei nyilvántartó irodák végeznék a hozzájuk tartozó kerületi szövetkezetek minden árubeszerzését és értékesítését. Ide érkeznek be az árut kereső és kínáló

megkeresések. A kerületi szövetkezetek minden hét végén ide küldik be eladásra szánt árukészletük kimutatását. Ugyanígy beküldik a hetenként megállapított újabb szükségleteikről szóló kimutatásokat is. A megyei nyilvántartó irodák a hozzájuk tartozó kerületi szövetkezetektől kapott külön kimutatásokat, megyei kimutatásokká egyesítik. Ezeket a megyei kimutatásokat viszont összesítik a mellettiük működő többi irodák megyei kimutatásaival, erdélyi országos kimutatásokká. Az országos kimutatások alapján a nyilvántartó irodák közös irányelvek szerint egységesen és egyöntetűen végik valamennyi kerületi szövetkezet összes áruinak értékesítését és szükségletei beszerzését.

Az összes megyei nyilvántartó irodák egyesített országos árukimutatásai több gazdasági ághoz az ország termelésének, illetve fogyasztásának jelentős hányadát tartalmaznak. Nem kíván különleges bizonyítást azon állításunk, hogy az egységesen működő megyei nyilvántartó irodák útján, módunkban lesz bizonyos határokat között, mind az eladási, mind a beszerzési árakat megszabni és így egyrészt a magyarság által termelt, másrészt általa fogyasztott javak árai között fennálló nagy aránytalanságot a lehető legkisebbre csökkenteni.

Forgótöke. — Hitel

Önkéntelenül is felvetődik az a kérdés, honnan vesszük, az ilyen nagyszabású elgondolások keresztülviteléhez szükséges összegeket. Tudnunk kell mindenképp azt, hogy valamely gazdasági intézmény forgótökével való ellátottsága nem teljesen készpénz kérdése, részben inkább szervezési kérdés. Szövetkezeti gazdaságrendszerünk működésével kapcsolatos tökére nagyjából megfigyelés (accréditív) áruhitel és elszámolási hitel (kölcsönös folyószámlahitel) alakjában lesz szükség. Forgótökének tekintjük:

1. Az erdélyi magyarság tulajdonában lévő ingó javak nagyobb részét. Ilyenek: a mezőgazdasági termékek, állatállomány, vágásra érett erdők, valamint az ipari feldolgozásra alkalmas, egyéb nyersanyagok. Bizonyos, hogyha a gazdasági életben jártnan, ismeretlen nevű kisgazda nem is kap eladásra váró néhány mázsa burgonyájára, szemes terményére, vagy istállóban heverő állataira kölcsönt és ezért nem képes kivárni a jobb árat, hanem olcsón kell ezeket elvesztesgetnie, de majd fog kapni kölcsönt a kitűnően szervezett és sze-

mélyi biztosítékokkal is rendelkező kerületi szövetkezet.

2. Rendes (nem háborús) körülményeket véve figyelembe biztosan számolhatunk azzal, hogy az alaposan megszervezett és közismert nevű vezetőkkel rendelkező, gazdasági csúcsintézmény útján, külföldi cégektől is igen nagy összegű áruhitelket kaphatunk.

3. Bankemberek véleménye szerint az erdélyi magyar jellegű pénzintézetek mozgatható saját tőkéje és az általuk kezelt betét, három milliárd lei körüli összegre rug. tehát bőven elég az erdélyi magyar gazdasági élet pénzelésére. Ezt az összeget többnyire magyar kisemberek bízták a bankokra, akik pénzükért kamatozást és biztonságot kívánnak. Ne várjunk tehát bankjainktól emberbaráti alapon pénzt, mert így nem adhatnak, de erre nincsen is szükségük elevenen működő gazdasági szervezeteknek. Elsősorlatlva kereskedelmi hitelekért vezető pénzintézeteknek kamat és jutalék címén nem marad több 8,50%-nál. Ezt a kamatot, a termelés és árubeszerzés pénzelésére szükséges idénykölcsönök meghírják.

Alkulesos álmérnököt tartóztattak le, aki úriházakat fosztogatott

Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség letartóztatott egy álmérnököt, akiről kiderült, hogy veszedelmes betörő. A rendőrségnek nemrégiben tudomására jutott, hogy Hristescu Nicolae iasi származású egyén, aki mindenütt mérnöknek adta ki magát és feltűnően költöző életmódot folytatott, betörésből él és tetteit csak vasárnap és ünnepnapokon hajtja végre. Az álmérnököt az Elefterescu utca 51. számú bloc-hausban lévő rendkívül fényűzően berendezett lakásán fogták el. Nyomban a rendőrségre kísérték, ahol csakhamar mindent beismer. Kihallgatása során pontosan tisztázódott, hogy betöréseit miért csak ünnepnapokon követte el. Ekkor ugyanis a legtöbb helyen senkisémet tartózkodik odahaza és így Hristescu nyugodtan „dolgozhatott”. Módszere az volt, hogy a kiszemelt házba becsöngetett. Ha véletlenül éppen otthon voltak, a csengetésre megjelenő Hristescu találomra valaki iránt érdeklődött. Természetesen azt a választ kapta, hogy az illetőt nem ismerik. Ilyenkor bocsánatot kért és tovább ment. Rendszerint azonban a csengetés után egy-két perccel meggyőződhetett róla, hogy az épületben senki sincs, mire elővette a zsebében lévő alkulesok egyikét és nyugodtan kinyitotta a kaput. A pénzen kívül csak ékszereket és feltűnés nélkül elszállítható értékeket tulajdonított el. A rendőrség megállapítása szerint Hristescu körülbelül 1 millió leinek megfelelő értéktárgyakat és mintegy 500 ezer lei készpénzt zsákmányolt. Hajtja kívül letartóztattak egy slatinát és egy crailovai férfit, akik az álmérnök orgazdái voltak és a betörésből származó ékszereket vidéken helyezték el.

A jövőben a búzának a termelők által történő eladása után is fizetni kell a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket

Csak a termelők otthonában történő buzaeladás mentesül a 2 százalékos illeték alól

Bucurestiből jelentik. A pénzügyminisztérium 66.468—1940. sz. alatt újabb rendeletet juttatott el a pénzügyigazgatóságokhoz a 2 százalékos rendkívüli nemzetvédelmi illeték behajtásával kapcsolatosan. A rendelet utal arra, hogy a minisztérium megállapítása szerint a kisbirtokos földművelők, tehát a parasztok búzakészletei már kimerültek és ezért a minisztérium megváltoztatja azt a korábbi rendelkezést, amelyek értelmében a termelők által eszközölt buzaeladások mentesültek a 2 százalékos illeték alól. Így tehát a jövőben a piacokon, malmokban vagy más helyeken a termelők által eladott búza után is fizetni kell a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket. A minisztérium ugyanis arra az álláspontra helyezkedik, hogy jelenleg már csak a nagytermelők készletei kerülnek forgalomba és a kistermelők a búza eladásánál csak a közvetítő vagy pedig a fuvaros szerepét játszó. Az újabb rendelkezésnek megfelelően a termelő által történő buzaeladás csak abban az esetben mentesül a 2 százalékos illeték alól, ha a kistermelő a búzát saját otthonában adja el.

Egy másik miniszteri rendelkezés újabb tájékoztatást közöl azon fizetési jegyzőkönyvekkel kapcsolatban, amelyekre a 2 százalékos nemzetvédelmi bélyeg lerovása tölténik. A rendelet közli, hogy minden egyes könyvecske lapjait 1-től 100-ig kell számozni, másrészt pedig külön számmal kell ellátni minden egyes könyvecskét is. A számozás az 1940. április elsején megkezdett könyvecskevel kezdődik és az 1941. április elsejéig folytatódik, vagyis a számozásnál nem a naptári, hanem az állami költségvetési évet veszik alapul.

Regényszerű életrajzok:

Pálffy Erzsébet grófnő:

Foligno rózsája

című könyvében Foligno Szent Angéla életét írja meg szokott kedves, élvezetes stílusában.

Tanulságos, hasznos olvasmány.

Ára: 131 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Világkörüli úton

magyar tengerészek között

Emlékeiről mesél Ferenczi János nyugalmazott főmozdonyvezető

Oradea-Nagyvárad, május hó. Ma szűk keretek között, eseménytelenül telnek Ferenczi János nyugalmazott főmozdonyvezető napjai. Vlahuta-utcai lakása és a premonstreiek temploma, meg a Magyar Dalkör helyisége között mozog az élete, még a Püspök-fürdőig s a szőlőhegyig is ritkán jut el. Pedig a zsebében van az ingyenes utazásra jogosító CFR igazolvány, nyakába vehetné az országot, amikor kedve tartja. De őt nem vonzzák az utazás örömei, fittyet hány a csábító messziségeknek, nem is azért, mert eleget vonatozott életében, hanem mert katonáskorában a tengerészetnél szolgált, egy tanulmányútra kiküldött hadihajón beutazta a félvilágot s annyit látott, tapasztalt, hogy ma is ezekből a harmincöt évvel ezelőtti élményeiből táplálkozik s ez teljesen kielégíti őt.

Az útleírások sorsdöntő hatása

Tele van a lakása fiatalkori nagy élmények bizonyítékaival, emlékeivel. Az ebédlőasztalon óriási album fekszik, amelyben három világ-rész tájairól, embereiről, állatvilágáról és egyéb érdekességeiről sokasodnak a fényképek és képes levelezőlapok, mindegyikre gondosan rávezetve az időpont, amelyben vásárolták és mindegyiken apróbetűs, alapos magyarázat arról, amit a kép ábrázol. Egy kisebb sarokasztalon, csak úgy odavetve, barnakötésű könyv, naplótöredékekkel, feljegyzésekkel a harmincöt évvel ezelőtti nagy utazásról; a falakon képek, köztük egy érdekes olajfestmény, amely egy kínai festő műve s ahová csak nyúl a lakásában Ferenczi János nyugalmazott főmozdonyvezető, a könyves polcra, az ebédlőszekrény aljába, egy másik vagy harmadik szekrénybe, — mindenünnen elő tud szedni valami exotikus tárgyat, csecsebecsét, képet, iratot, különlegességet. Utazott szemmel járta a világot és megbecsülte, ma is megbecsüli annak szépségeit.

— És hogy került a haditengerészethez? — kérdeztük.

— Diákkoromban, — felelte — rengeteg útleírást olvastam; lelkesedtem a nagy utazókért és elhatároztam, hogy ha csak egy mód lesz rá, én is felesapok világjárónak. Szegény gyerek voltam, a magam eszközeivel sohasem tudtam volna megvalósítani tervemet. De úgy számítottam, hogy a tengerészetnél fog erre alkalom kínálkozni. Azért, mikor besoroztak katonának, a haditengerészethez jelentkeztem. S be is jutottam. Nagyon megszerettem a tengerészeletet, megálltam a helyemet, rám is terelődött hamar a felebbvalóim figyelme s mikor I. Ferencz József király és császár 1905-ben tanulmányútra küldte a „Panther” nevű III. osztályú cirkálót, engem is a hajó legénységébe osztottak be.

Erről a hajóútról számol be visszaemlékezéseiben Ferenczi János.

Útnak indul a „Panther”

— A parancsnokkal, Hőhne Lajos kapitánnyal együtt, aki összesen 13 nyelven beszélt, 201 emberből állt a hajó személyzete. Képviselve volt közöttünk a régi Ausztria-Magyarország minden nemzete, de különösen németek, magyarok, olaszok és dalmáták, Mi, magyarok, harminchárman voltunk. Csupa keménykötésű, elszánt gyerek. Azt lehetne hinni, hogy a magyar, mint nem tengerparti nép, nem tudja felvenni a versenyt a tengerészeti szolgálatban más, kimondottan hajós népekkel. De ez távolról sincs így. Mi, magyarok még szívósabbaknak bizonyultunk a tengeren, mint más népek fia...

— Pólából indultunk el 1905 január hó 15-én, vasárnap reggel 9 órakor. Első állomásunk Port Said volt, ahová 19-én este hat órakor érkezünk meg. Aztán végighajóztunk a Suez-csatornán, ahol még akkor folytak a csatornaépítés befejező munkálatai. Suezben csak annyi időre kötöttünk ki, hogy lefizessük az 5000 aranykorona csatornailletéket s hajóztunk is tovább a viharos, szép Vörös-tengerre. Az arab partok olyan meszeszerűen tűntek föl előttünk kék égűkkel, sárga homokhegyekkel, mintha csak színházi dekorációk lettek volna. S a vízben tréfás delfinek és falánk cápák rajokban követtek minket, mint a kottát a csirkék. Figyelmeztetett is minket a parancsnok:

Ferenc József ajándékaival végig a sivatagon

— Az volt a feladatunk, hogy elvigyük négus Menelik abesszin császárnak, vagy ahogy mi neveztük: a szerecsen királynak I. Ferencz József király és császár ajándékát: egy 17 centiméteres ágyút, 200 darab legújabb mintájú puskát, ugyanannyi oldalfegyvert, nagymennyiségű lőszert, arany ékszereket, ezüst evőeszközöket, remekbe készült hímzéseket finom italokat, köztük egy láda tokaji bort és másegyebet. Az abesszin császár 44 szerecsent küldött élénk kísérettel és málháink cipelésére, ösvérekkel és tevékkel. A hajóról 15 ember indult el, élükön Hőhne Lajos kapitánnyal, akihez a hajó tisztszéi közül még Hubert és Hohenlohe herceg sorhajóhadnagyok csatlakoztak. Külön könnyű zöld ruhát kaptunk erre az útra, angol trópusi sisakot, tarkóvédővel, azbeszt-talpú cipőt a forró homok ellen. És február 13-án elindult Dzsibuttiból a nagy karaván. A szerecsenek nagyon barátságosak voltak hozzánk, hiszen a királyuk vendégei voltunk. Igaz: nehezen tudtunk érintkezni velük, nem ismertük egymás nyelvét, egyedül a parancsnokunk tudott abesszintül: ő töltötte be a tolmács szerepét. De azért sokat tréfálózunk velük, mulogattuk fegyvereinket, felszerelési tárgyainkat, amik nagy csodálatra ragadták a jó szerecseneket.

— És lassan, nagy fáradtsággal haladtunk Addis-Abeba felé. Az izzó nap rövidesen feketére égetett bennünket, borotvátlanok, mozdatlanok, kócosak lettünk; két heti út után már úgy néztünk ki mi is, mint a vadak. Egy Pfeifer nevű őrszállási sváb fiú nehezen bírta az utat: ő egy lesántult öszvéren lovagolt, amíg Hohenlohe herceg azt nem mondta neki: „Vidd a szemem elől ezt a rossz dögöt”. Pfeifer bajtárs annyira szívére vette ezt a kifakadást, hogy elmaradt öszvérevel a karavántól és egyszer csak azon vettük magunkat észre, hogy nincs sehoh. A parancsnok tíz szerecsent küldött vissza a sivatagban eltévedt sváb fiú felkeresésére. De lehet, hogy soha se találták volna meg, ha közben rá nem bukkan a szerecsen király fia, aki éppen oroszánvádaszaton járt azon a vidéken... A fiatal szerecsen herceg aztán visszajuttatta hozzánk a már elvesztettnek hitt osztrák-magyar tengerészt. És foly-

aki belepottyan a vízbe, az ne számítson arra, hogy ki lehet menteni, mert pillanatok alatt a cápák martaléka lesz.

— Perimben kötöttünk ki ismét, a Vörös-tenger kijárata közelében, ahol szomáli négerrek fogadtak minket lándzsákkal, bőrpajzsokkal, rosszindulattal. De ágyúink és puskáink láttára mégis megjuhászodtak kissé és hamarosan cserekereskedés indult meg közöttünk. El-láttuk magunkat déligyümölcsrel, csecsebecsékkel, amikért bicskát, gyöngyöket, fényes pénzdarabokat ajándékoztunk nekik. Utunk következő s egyik legfontosabb állomása Dzsibutti volt, ahol akkor alig éltek még fehér emberek. Mi kettővel találkoztunk: a francia főkonzullal és egy fiúmei származású olasz vendég-lőssel, aki az osztrák-magyar monarchiáról nevezte el kocsiját. Itt, Dzsibuttiban csapott meg bennünket először az akkor javában folyt orosz-japán háború szele. Harminchat, különböző nemzetiségű kereskedelmi hajó vesztelt a kikötőben, az oroszok számára útnakindított hadianyaggal. Idáig elért a japán tengeri zár-lat hatálya: az Indiai-óceánban már a mükádó hadihajói cirkáltak s ezért a hadianyagot szállító hajók nem merleik tovább folytatni útjukat.

tattuk nehéz útunkat. Itt-ott krétafehér állati csontvázakat találtunk félig homokba temetve s bizony megborzongtunk a sivatagban lezajlott drámák nyomainak láttán. Szigorú őrszolgálatot tartottunk a sátrak alatt töltött éjjelen s mégis megtörtént, hogy egyik bajtársamat, a debreceni Kovács Istvánt, akinek a fényképét ma is őrzöm, alvás közben vállon harapta egy hiéna...

A „szerecsen király” udvarában

— Ilyen viszontagságok között értünk el harminc napos vándorlás után Addis-Abeba. A császári udvar küldöttsége a város határában várt minket. Olasz kúrtörsünk rázendített a generálmarsra, amit a feketék oly elbűvölve hallgattak, hogy ledobták poggyászaikat és megkövülten álltak, amíg a mars ütemei el nem hangzottak a sivatagban. A szerecsen király küldöttségét a magyar származású Sánta Béla Ferenc abesszin miniszter vezette s vele volt az ugyancsak magyar Szántó Pál Sándor udvari főmérnök is. Hogy ezek hogyan kerültek Abessziniába és hogy futották be ezt a karriert, azt nem tudnám megmondani.

— Díszmenetben vonultunk át a városon a négus egyszerű palotájáig s ott egyenesen az uralkodó elé vezettek minket, aki trónján ülve fogadta az osztrák-magyar császár és király küldöttségét. Parancsnokunk először franciául üdvözölte a szerecsen királyt, majd abesszin nyelven folytatta beszédét és átadta az értékes ajándékokat. Menelik császár nagy örömmel fogadta, leszállt trónjáról, kezét szorította a parancsnokkal és mosolyogva üdvözölte a küldöttséget. Hatalmas természetű ember volt, keleti fényvel körülvéve s testőrei között volt egy akkora fekete óriás, hogy borzalom volt rátekinteni is...

— És aztán, — fejezte be elbeszélésének ezt a részét a volt osztrák-magyar tengerész, — még két hétig maradtunk az abesszin fővárosban, hogy megtanítsuk a szerecsen király katonáit az ajándékba hozott fegyverek kezelésére.

Hogy aztán miként folytatta útját a „Panther” hajó es legénysége, azt más alkalommal beszéljük el. (j. b.)

Cipőüzletét MUHARY

Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám alól **helyezte át** szemben a Korona gyógyszerár épületébe

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 1.

További szives pártfogást kérek

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KAROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETESI ÁRAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekkszámunk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Zürichi zárlat, Párizs 8.01, London 14.15, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178--75, Szofia 400, Belgrád 10, București 225.

JUNIUS 1-TŐL CSAK DELELŐTT DOLGOZNAK AZ IGAZSÁGÜGYI HIVATALOK. Bucureștii-ből jelentik: **Junius 1-től, szombattól kezdődően szeptember 15-ikéig az igazságügyi hivatalok, bíróságok csak reggel 8 órától déli 1 óráig dolgoznak és ugyanezen idő alatt nyújthatók be a váltóváltási kérések is.**

JUNIUS NEGYEDIKERE ENGEDÉLYEZTEK A HANGYA KÖZGYŰLÉSÉT. Mint ismeretes, a Hangya szövetséget huszadik jubiláris közgyűlését április harmincadikára hirdette, de közbejött akadályok miatt akkor ez elmaradt. Mint most illetékes helyről értesülünk, a belügyminiszter junius 4-ére engedélyezte a Hangya szövetséget huszadik jubiláris közgyűlésének a megtartását s annak összehívása már meg is történt.

Az állami bányák 15 ezer munkása megegyezett az igazgatósággal. Baia-Mare-Nagybánya. Saját tud. Részletesen megírtuk, hogy a nagybányai munkásság negyvenszázalékos béremelésért kért az új kollektív szerződésre vonatkozó tárgyalások során. Az igazgatóság ezzel szemben csak tíz százalékos javítást ígért. Mivel az igazgatóság másirányú kedvezményeket is biztosított, a munkásság az ajánlatot elfogadta.

PUSZTÍTÓ TÜZVÉSZ AZ OBECSÉI SZÖVÉNYÁRBAN. Obecséről jelentik: **Az itteni Mocsik-féle szövőgyár telepen hatalmas tűz pusztított. A tüzoltók csak a gépházat és egy régi épületet tudtak megmenteni. Az új épület és a nagy raktár elpusztult. A tűz martalékává lett 175 szövőszék, husz önműködő szövőgép és több más segédgép, valamint a raktárban mintegy kétfélmillió dinár értékű készanyag. A kár körülbelül négy-millió dinár.**

JUNIUS 12-ÉN TÁRGYALJA A SEMMÍTŐSZÉK AZ AUSCHNITT-ÜGYET. Bucureștii-ből jelentik: A legfőbb Semmitőszék junius 12-ére tűzte ki a Max Ausschnitt-perben az elítélt és a külkereskedelmi minisztérium felelősségének tárgyalását.

Két község harca a legelőért. Baia-Sprie-Felsőbányáról jelentik: Különös harc tört ki Felsőbánya és Kisbánya között az ugynevezett Gogyor-mező birtoklásáért. Ezt a rétet, amely Felsőbánya tulajdona volt, az agrárkiszajátítás során Kisbányának ítélték oda legelő céljaira. Felsőbánya később per útján visszaszerezte a területet és részint buzával vetette be, részint pedig befásította. A szomszéd község jóságai legelő nélkül maradtak. Két évig a szomszédos erdőkben legeltettek a kisbányaiak. De az erdőgondnokság innen is kiiltotta őket. Erre elhatározták, hogy erőszakkal szereznek legelőt. A falu lakossága botokkal felfegyverkezve kivonult a Gogyor-mezőre és szabályszerűen elfoglalta. Majd az elfoglalt legelőre kihajtották a falu állatállományát. Felsőbánya vezetősége előbb karhatalmat küldött ki a helyszínre, de látva a falusiak fenyegető magatartását, egyezkedő tárgyalásokat kezdett. A legelőügyben a felsőbb hatóságok mondják ki a döntő szót.

Emelkedett a dohányfogyasztás. Bucureștii-ből jelentik: A modern emberiség egyik legelterjedtebb szenvedélye: a dohányzás. Az utóbbi másfél év alatt, amióta az „idegek naboruja” megkezdődött, a dohányfogyasztás növekedése észlelhető Európaszerte. A romániai monopóliumigazgatóság legújabb hivatalos kimutatása szintén ezt igazolja. Ez év első negyedében az egész országban 2.843.845 kg dohányt füstöltek el a múlt év hasonló időszakának 2.835.205 kg-jával szemben és 1.754.100 cigarettát 1.710.190-val szemben.

Nyolc lei egy kiló kukorica. Satumare-Szatmár. Saját tud. A máramarosi közigazgatási értekezleten szótartottak, hogy a megye egyes részeiben lelketlen üzérkedők elrejtették a kukoricát, csak azért, hogy az árát magasabbra verjék. Ennek következtében az Iza járásban 8 lei a kukorica kilója.

Öngyilkos nyugalmazott állomásfőnök. Szatmárról jelentik: Rozgonyi Lajos nyugalmazott állomásfőnök az elmúlt este felakasztotta magát. Az 58 éves volt vasúti tisztviselő győgyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől.

HARAGBÓL SZURTA LE VOLT IGAZGATÓJÁT A TÉGLAGYÁRI ALKALMAZOTT. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Lapunk tegnapi számában röviden beszámoltunk arról, hogy a zombolyai járásbírósg folyosóján **Liptai András**, a Bohn-féle téglagyár volt alkalmazottja konyhakéssel mellbeszurta **Undiss Miklóst**, a Bohn igazgatóját. A téglagyár súlyosan sebesült igazgatóját szanatóriumba szállították s az orvosi vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a konyhakés szíve környékén hatolt be mellébe és a tüdejét sértette meg súlyosan. Mint a vizsgálat során kiderült, Liptai perben állott a vállalattal s emiatt haragudott az igazgatóra. Undiss most egy porének tárgyalásán vett részt és a folyosón várta, hogy beszéljék. Egyik ismerősével beszélgetett s közben a napi postáját nézte át, amikor Liptai hozzálépett, hatalmas konyhakést kapott elő kabátja alól s az igazgató mellébe döfte. Undiss állapotában kedden némi javulás állott be.

Zeneviszga az alba-iuliai római katolikus Mailáth főgimnáziumban. Alba-Iulia-Gyulafehérvár. Saját tud. Magas színvonalú zenei előzetben volt része Gyulafehérvár közönségének a római katolikus Mailáth főgimnázium vasárnap délután megtartott zenevizsgáján. A főgimnázium növendékei **Czilling Antal** ének- és zenetanár vezetésével egész délutánt betöltő zeneelőadást tartottak, melyet a nagyszámú közönség tetszéssel fogadott. A műsor kiemelkedőbb számai részint a klasszikus vagy romantikus zeneszerzők zenekari illetve szóló darabjai — részint pedig a magyar népzene halhatatlan nagyjainak, Kodálynak és Bartóknak művei közül kerültek ki a közönség szeretettel tapsolt a fiatal előadók s az agilis Czilling Antalt is melegen ünnepelték.

Kifosztották egy kereskedő lakását a hüllen alkalmazottak. Dicioșanmartin-Dicioșanmartinból jelentik: Ismeretlen tettesek tegnap 20.000 lelt loptak el Hermann Jakob helybeli kereskedő lakásából. A károsult feljelentésére a rendőrség érélyes nyomozást indított és annak során csakhamar megállapítást nyert, hogy a lopást a kereskedő két megbízhatatlan alkalmazottja követte el, akik mialatt a házbellek nem voltak otthon, a lakást kifosztották. Utólag emgallapítást nyert, hogy nemcsak a 20.000 lei készpénzt loptak el, hanem nagyrészt ruhaneműt is magukkal vittek. A tetteseket a rendőrség letartóztatta.

Junius 1-én kezdődik Oradean a kerékpárosok évi felülvizsgálata

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A rendőrkész-tura a közlekedési törvény értelmében közli a Központi Rendőrgazgatóság rendelkezéseit a város területén levő kerékpárosok éves felülvizsgálására vonatkozólag.

A rendelkezés értelmében a kerékpártulajdonosok kerékpárjukkal és a szükséges iratokkal az alább közölt sorrendben kötelesek jelentkezni a rendőrség első emelet 18-as számú helyiségében. A felülvizsgálatra kérvényt kell beadni, amelyre 9 plusz 1 lei bélyeg ragasztandó.

Junius 1-én kötelesek jelentkezni délután 4 és 7 óra között az 1—150 rendszámúak.
Junius 3-án a 150—300 rendszámúak.
Junius 4-én a 300—450 rendszámúak
Junius 5-én a 450—600 rendszámúak.
Junius 7-én a 600—750 rendszámúak.
Junius 8-án a 750—900 rendszámúak.
Junius 10-én a 900—1050 rendszámúak.
Junius 11-én az 1050—1200 rendszámúak.
Junius 12-én az 1200—1350 rendszámúak.
Junius 13-án az 1350—1500 rendszámúak.
Junius 14-én az 1500—1650 rendszámúak.
Junius 15-én az 1650—1800 rendszámúak.
Junius 18-án az 1800—1950 rendszámúak.
Junius 19-én az 1950—2100 rendszámúak.
Junius 20-án a 2100—2250 rendszámúak.
Junius 21-én a 2250—2400 rendszámúak.
Junius 22-én a 2400—2550 rendszámúak.
Junius 24-én a 2550—2700 rendszámúak.
Junius 25-én a 2700—2850 rendszámúak.
Junius 26-án a 2850—3000 rendszámúak.
Junius 27-én jelentkeznek a 3000-an feletti rendszámúak, valamint azok, akik indokolt körülmények közbejötté miatt a rendes időben nem jelentkeztek. Julius 1-től kezdődően valamennyi kerékpárost szigorúan ellenőrzik és megbüntetik azokat, akik a felülvizsgálaton nem jelentkeztek.

* **A vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajok kezelésében,** reggel éhgyomorra egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz kiadós, higiénikus és kielégítő anyagcserét eredményez, aminek következménye azután gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezzék meg orvosát.

Betörték és 8000 lelt loptak el ismeretlen tettesek a sighet-i leány felsőkereskedelmi iskolából. Sighet-Máramarosziget. Saját tud. Az éjszaka folyamán eddig még ismeretlen tettesek alkulus segítségével behatoltak a máramaroszigeti leány felsőkereskedelmi iskola Eminescu-utcai irodájába és onnan 8000 lei készpénzt vittek magukkal. A rendőrségi vizsgálat megindult.

A jugoszláv posta bélyegsorozatot adott ki a Balkán-szövetség gazdasági tanácsa ülésének alkalmából. Belgrádból jelentik: A Balkán-szövetség gazdasági tanácsának junius elsején Belgrádban összeülő értekezletével kapcsolatban a jugoszláv posta bélyegsorozatot bocsátott ki. A bélyegeken a Balkán-szövetség tagállamainak címerei vannak.

A NÉMAK SZINHÁZA. Moszkvából jelentik: A moszkvai „Pravda” beszámol arról, hogy megnyílt Moszkvában a hátezer nézőt befogadó színház, amelynek az az érdekessége, hogy színészei egytől-egyet nemák. A megnyitó ünnepségen résztvettek a külföldi diplomataik és a szocialista közlarsaságok ünnepi előkelőségei. A néma színészek **Shakespeare, Gorkij, Uj és Petrov drámáiból mutatnak be részleteket. Többek között műsorukon szerepel Gorkij: „Éjjeli menedékhely” és Shakespeare „Lear király” című darabja. A néma művészek olyan éles arc- és kézjátékkal jelenítik meg szerepüket, hogy a cselekményt pontosan meg lehet érteni.**

Ha a művész szmokingot kér kölcsön... Tar-gu-Mures-Marosvásárhely. Saját tud. A törvényszéki vádтанács most foglalkozott Mario Monti hangversenyének kérésével, aki ügyének újra tárgyalását kérte. A kérést a vádтанács elutasította s így az ügyesség elrendelte Monti Mario azonnal letartóztatását. Az ügy előzményei szerint ugyanis a hangversenyének a marosvásárhelyi törvényszék még tíz év előtt egyévi fogháza ítélté sikkasztásért. Mario Monti ugyanis tíz év előtt, egyik hangverseny estjé alkalmából egy rend szmoking öltönyt vett kölcsön Kőrös István szabomestertől azzal, hogy azt a hangverseny után visszaadja. A hangverseny énekes azonban nem ezt tette. hanem az öltönyt a városról való elutazása alkalmával magával vitte. A szabó feljelentést tett ellene. A tárgyalást azonban Monti távollétében kellett megtartani, mert az idézések soha sem találták meg a vilájáró énekest. Most, 10 év után egyik hangversenyiroda újra hirdette Mario Monti hangversenyét. A falragaszkon közölte a művész arcképét is, amiről felismerte a szabó tíz év előtti ügyfelét s ezt nyomban jelentette a rendőrségnek is. A hatóságok Montit megérkezése alkalmával letartóztatták, hogy egyévi fogházbüntetését ülje le s miután a közben beadott fellebbezést a törvényszéki vádтанács elutasította, így a hangverseny elmaradt, mert az énekes tíz év előtti botlásának következményeként egyévi fogházbüntetését kell előbb leülnie.

Apcóhirdetések

Allást keres
szavanként 1 lei

Hosszu
irodai gyakorlatiallal bíró, pénztárkezelésben jártas, gép- és gyorsírást is tudó tisztviselő elhelyezkedést keres. Vidékre is megy. Helyettesítést is vállal. Megkereséseket „Szorgalmas” jellegre a Rudolf Mosse, Oradeához kér. Telefonszám 31-35.

Különféle
szavanként 3 lei

Főzőnőnek
vagy házvezetőnőnek menne középkorú asszony. Burikné, Oradea Nagyvárad, Str. Simeon Bărnutiu 30. sz.

Mázoló tanuló
felvétetik. — Szép szterin lakás kiadó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Moldova 22. szám.

Lakás
szavanként 3 lei

2 szoba
Oradea-Nagyváradon, a Bratianu-utca 15. szám alatt, azonnal kiadó.

Egyszobás
udvari lakás elsejére kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. T. Vladimirescu 29. szám.

Kiadó
2 szobás, fűrdőszobás lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Rimler Karoly 26. Érdeklődni: Tache Ionescu-utca 6 szám. Csorba.

Angol lord — vagy szélhámos valuta-csempész?

Most tárgyalják a titokzatos lord
Hampton ügyét

Budapestről jelentik: A törvényszék a napokban kezdte tárgyalni az állítólagos Lord Ernest Harold Hampton angol állampolgár valutabűnügyét. Másfél évvel ezelőtt tünt fel Budapesten Hampton lord, az egyik előkelő szállodában hatszobás laakást bérelt és rövidesen ismert alakja lett a budapesti éjszakai életnek. Két kézzel szórta a pénzt és egyetlen éjszaka 10—15.000 pengőket vert el társaságával. Imárcsinek elmondotta, hogy rokkant pilótakapitány, a Viktória-rend nagykeresztjének és több számos kitüntetésnek tulajdonosa. A valutaügységének feltűnt a lord költsége. A nyomozás során kiderült, hogy alnéven élt a fővár sár. Igazi neve Roy Vivian, rovtomtultu ember, akit már betöréses lopás és különféle más bűncselekmények miatt többévi kényszermunkára ítélték el. Kiderült a nyomozás során, hogy jómódú családok leányainak felajánlotta: 30—40.000 pengő közvetítéssel angol állampolgárral névhasználatot köthetnek. Ezeket az összegeket azután a maga céljaira használta fel. Berlinben is különféle csalásokat követett el, százezer pengő értékű ékszert vett át hölgyektől és az ékszereket ellopta. A valutaügységének tavalay védíratot adtak ki ellene fizetési eszközökkel alkövetett bűntett miatt.

Vályi Nagy István dr. tanácselnök elé foghazörök vezették az ál Hampton lordot. A védőbejelentette, hogy a vádhatóság Roy Vivian ellen emelt vádat, de aki most a törvényszék előtt áll, nem Roy Vivian, hanem Hampton Charles Ernst Harold. Az ügyészség a különbböző vádiratokban — mert több eljárás is folyik Hampton ellen — különbböző álnéveket használ. A vádlott anyakönyvi kivonatából kiderült, hogy méris Ernest Harold Hampton a neve.

Két botra támaszkodva lépett a tanács elé az ál-lord. A vizsgálati fogságban lett beteg, hatalmas gipszkötés van a lábán és ezért előbbi engedéllyel ülve tette meg vallomását. Beismerte, hogy kétféle börtönt ült már. Építkezési tervezőnek, az angol hadsereg légvédelmi kapitányának, szobrásznak, majd vállalkozónak mondta magát. Az ügyészség fizetési eszközökkel elfővetett visszaélés büntetésével vádolja. Vádlottársainak bűne, az ügyészség vádirata szerint az, hogy velük az ál-lord megállapodott, hogy az itt lefizetett pengők ellenében Londonban font sterlingeket hcsát rendelkezésükre.

Roy Vivian a hétfői tárgyaláson tagadta főnősségét. Elmondta, hogy célja a zsidók kivándoroltatása volt, csupán jótékonyági akciókban vett részt, nem pedig zsidó vagyonok kimentése érdekében fáradozott. Tagadta, hogy báró Orosdy néval megállapodott 3500 angol font értékű ékszer kicsempészése ügyében.

Roy Vivian kihallgatása három napig tart. Itélet valószínűleg csak a jövő hét végén lesz.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— Szerda és csütörtök este: Szülők lázadása, a prózai együttes bucsuja. Csütörtökön este tartja a színház prózai együttese bucsu-előadását Nagyváradon. Az utolsó két nap műsorán Jens Locher világsikerű vígjáték újdonsága, a Szülők lázadása kerül színre, a korán elhunyt fiatal írónak, Aszlányi Károlynak remek fordításában. A szülők lázadása még szerdán és csütörtökön van a színház műsorán utolsó bucsuelőadásban.

— Földindulás. Csütörtök délután 5 órakor a ciklus utolsó délutáni olcsó helyáru előadásában színre kerül Kodolányi János óriási sikerű színműve, a Földindulás. A darabra eddig megnyilvánuló óriási érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos lesz mindenkinek jegyét elővételben gondoskodni.

— Keddtől az operett együttes vendéggjátéka. Első előadás: Három a kislány, Schubert örökbecsű operettje. Csütörtöktől: Pozsonyi lakodalom, az utóbbi évek legnagyobb szenasú, legszebb operettje. Eddig több mint 100 előadás. Teljesen új ragyogó kiállításban.

A VENDEGGJÁTEK MŰSORA:

Szerda este 9 órakor: Szülők lázadása. Csütörtökön délután 5 órakor: Földindulás. (Olcsó helyárukkal.)

Csütörtök este 9 órakor: Szülők lázadása. (A prózai együttes bucsuja.)

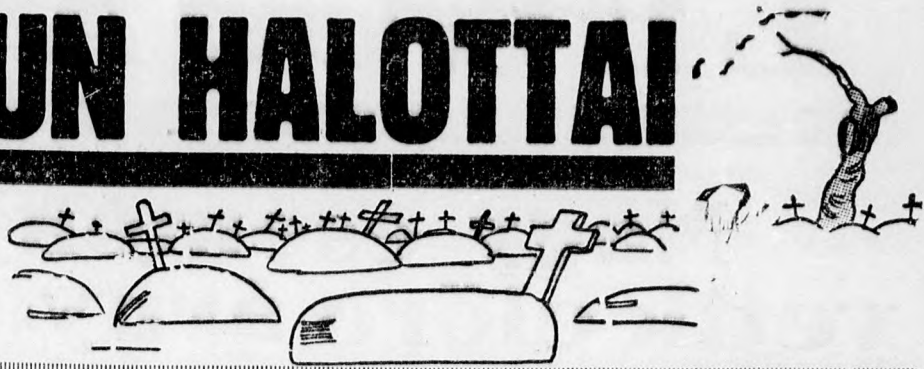
Péntek, szombat, vasárnap, hétfő nincs előadás.

Kedd este 9 órakor: Három a kislány. Schubert örökbecsű operettje. Főszereplők: Krémer

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította:
FODOR VIOLA

27

Gondolatban követjük a fény útját s bebarangoljuk a vidéket. Még egyszer előttünk áll a sok út, amit végigjártunk. Látjuk a halál szántóföldjét a sokezer fekete kereszttel, német testvéreink egyszerű, dísztelen, gyakran egészen elhagyatott temetőit, amelyek olyan drágák lettek nekünk. Látjuk a kicsiny sírhantokat, amelyek szétszórtan hevernek a Maason innen és túl a messi vidéken, s amelyek legtöbbje már azt sem árulja el, hogy ki nyugszik alatta. Sok-sok ismeretlen, vagy föl nem ismert testvéreinkre gondolunk, akik nemegszirokban és csont-csarnokokban pihennek, vagy akiket örökre elnyelt az iszap, szétszagattott a tűz és vas, szétszórt a szél, úgyhogy halóporukban sem lehet többé vizionlátni őket. Köszöntjük a Verdun körüli mezőket és szakadékokat, lejtőket és lövészárkokat, köszöntjük a földet, mely itt egykor a szó szoros értelmében — eleven hús volt.

Mindig vonzott bennünket ez a föld. És örökre vonzani fog — talán sohasem éreztük ezt annyira, mint ezen az éjszakán. Mi van benne, hogy olyan hatalmas van fölöttünk, hogy úgy kell szeretnünk s olyan drága nekünk, amilyen drága egy embernek csak a Haza földje lehet?

Ma erre is megkaptuk a feleletet: Mert ez a föld valóban hazánkká lett! Hát nem a legdrágább német vér özönte itatta ezeket a rögöket? Nem a mieink százezreinek holtteste volt a vetőmag, melyet a Háború, a kegyetlen magvető, itt egykor elhintett? S bár testileg meghaltak ők itt, — ez a föld lesz új életre születésük helye a halhatatlanságban.

Az órák tovarohantak. Még sötét az éj egy-egy fénykéve útja között, nemsokára azonban már fölfénylik az új nap első, halvány derengése. Akkor visszafordulunk a város felé, ahol oly hosszú ideig az otthonunk volt, s ahol anynyi szeretettel és emberséggel találkoztunk. Még egyszer benyitunk szobánkba s átnézünk a Belleville-magaslatra, mely mögött a halál megszentelt földje nyúlik el. És azután úgy lesz, hogy barátaink a búcsúzásnál megcsókolnak bennünket — mert itt így szokták — és sokáig állnak és integetnek majd utánunk, míg az út hajlása el nem nyeli távolodó alakunkat.

A tölcser szeléről maroknyi földet teszünk a kis zsákba, melyben sok föld van már együtt az eddig végigbarangolt helyekről. A zacskót a kis sárga bőröndbe csomagoljuk, a Verdun körül talált drótdarabok, vasszilánkok, katonakések közé s a lövészárkok, gránáttölcsepek és falumok között szedett halvány, meg vörös vadrózsák, nefelejcek és margaréták, pipacsok és

füvek közé. Ezek mind velünk jönnek Németországba s a maguk némaságában örökké beszélni fognak nekünk egy emberfeletti hősiességről.

Hadd menjünk most, mert lásd, a hajnali égen már fölviillant egy halvány fényárv! A madárhangok fölbredtek, a fehér keresztek erdeje mögött az árnyak elmosódtak s a douaumonti torony fénye pihenni tért. Most kilépünk ebből az éjszakából — mely valahol az életen és halálon túl lebegett fölöttünk — és nem fogjuk elfelejteni soha.

Ott, ahol a sebzett oroszlán kőalakja vergődik, hadd álljunk meg még egyszer! Itt tört elő egykor legendás hősiességgel a német gyalogság mindent elsőpró áradata, itt hömpölyögtek a roppant szürke hullámok. Hadd nézzünk itt vissza a Froidterre meredek gerincére, Douaumont örök-csarnokára, a halálmező egész, kietlen végételenjére. Hadd mondjunk itt búcsút és azután — hadd menjünk tovább!

Nézd, a távolban már fölűnik a város!

Verdun! Franciaország sorsa ősidőktől fogva, több, mint ezeröttszáz esztendő óta. Már Attila ostromolta s azóta is hány harcot, hány poklot szenvedett át, hányszor pusztították el és rombolták zét, hogy mindig, újra föltámadjon s vaserővel és kitartással ismét felkészüljön a védelemre. Mert mindig, újra fegyverek fognak tomolni falai alatt — az évszázadok során megtanulta ezt — s az ősi ellenségek mindig, újra itt fogják összemérni erejüket e régi erőd előtt, Franciaországnak e sarokpillére előtt.

Nézd, már közelebb van a kép, mely felé haladunk. Még szürkék és ajultak házainak kőfalai s még alig tudjuk a magasan épült város körvonalait fölismerni. De lépésről lépésre jobban kibontakozik a képe, annyira, hogy beleégetődik majd a mi lelünkbe is úgy, ahogyan százezreknek a lelkébe vésődött és kitörölhetetlenül ottmaradt.

Fölvirradt az új nap és vörös tűzbe borítja a várost. Harsogva köszöntik a messze vidéket a székesegyház tornyai, melyeknek harangjai most reggeli imára kondulnak.

Nézd, ez Verdun, a „Ville martyre”, — a vértanu város, melynek nevét halhatatlanság övezi.

Címerében három V betű van. Ez a három betű fölfedi erejének titkát.

V (IRESCIT) V (ULNERE) V (IRTUS).
Erőm fájdalomból fakad.

Manci, Kovács Kató, Hegyi Lili, Miklóssy Margit, Coppán Flóra, Báza Éva, Tihanyi Magda, Kallós József, Ditrói Béla, Csóka József, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön, Borowszky Oszkár, Szendrey Mihály, Csengeri Aladár, stb. Karmagy Stephanidesz József, rendező: Gróf László.

Szerda este 9 órakor: Három a kislány. (Másodszor.)

Csütörtök délután 3 órakor: Handabanda. (Először. Olcsó helyárukkal.)

Csütörtök délután 6 órakor: Három a kislány

Csütörtök este 9 órakor: Pozsonyi lakodalom. (Az utóbbi évek legnagyobb szenasú, legszebb operettje. Eddig több mint 100 előadás. Teljesen új, ragyogó kiállítás. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stephanidesz József. Főszereplők: Krémer Manci, Sándor Stéfi, Kovács Kató, Báza Éva, Coppán Flóra, Gróf László, Ditrói Béla, Csóka József, Fülöp Sándor, Borowszky Oszkár, Réthelyi Ödön, Szendrey Mihály, Csengeri Aladár, Flóra Jenő, stb. A kiállítás Rajnai San-

dor és Kudelász Károly műve. Premier bérlet 21. szám.)

Péntek este 9 órakor: Pozsonyi lakodalom. Szombat délután 3 órakor: nagy gyermek előadás. Színrekerül: Dörmögő Dörmötör. Minden gyermek álma. Énekes, zenés, táncos operett. Olcsó helyárukkal.

Szombat délután 5 órakor: Pozsonyi lakodalom. Rendes helyárukkal.

Szombat este román előadás.

— A fenti előadásokra jegyek már válthatók a színház elővételi pénztáránál a rendes pénztári órák alatt.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: SANGHAI EXPRESS.
DORIAN: 13 SZÉK.

LEGUJABB

Nagy események vetik előre árnyékukat állapítja meg a nemzetközi sajtó. — A szövetséges hatalmak sajtója erősen támadja III. Lipót belga királyt

Londonból jelentik: Az angol lapok éles hangon ítélik el Lipót belga király lépését. A „Daily Mail” lehetségesnek tartja, hogy a németek szakadatlan támadásai és súlyos csapásai következtében a király idegei felmondták a szolgálatot. A „News Chronicle” kijelenti, hogy az angolok rendes körülmények között türelmesek, mindig hajlanak a körülmények mérlegelésére és ítéletükben ritkán tanúsítanak keménységet, de Lipót király elhatározásában nem tudnak mást látni, mint árulást.

A lordok házában Marchwood lord kijelentette, csak a történelem mondhat ítéletet arról a kérdéssel, hogy vajon a belga király lépése valóban árulás volt-e?

Párizsban, Rómában és Newyorkban az események következményeit taglalják.

Párizsból jelentik: A francia sajtó is élesen elítéli Lipót király magatartását és a lapok olyan megállapítást tesznek, hogy a lipcei csata óta, amikor a szászok az ütközet közzepén átpártoltak az ellenséghez, a történelemben nem volt példa.

Newyorkból jelentik: Az „Evening Standard” című lap a belga fegyverletétellel foglalkozva, megállapítja, hogy ennek az eseménynek a legrovidebb időn belül megmutatkoznak majd a várható és érthető következményei.

Rómából jelentik: A „Messagero” katonai szakértője hangoztatja, hogy Németország néhány napon belül minden erejének latbavetésével döntő csapást mérhet a francia hadseregre, melynek szellemére érzékeny hatással volt a belga csapatok fegyverletétele. Ezenkívül rendelkezésükre áll a németeknek a La Manche csatorna nagy ugró deszkája, hogy közvetlen közlekedést fenyegetessék Angliát. Ezek a nagyarányú események vetik előre árnyékukat a belga fegyverletétel és a Flandriában, valamint a Csatorna partjain folyó harcok fejleményei következtében.

Angol újság katonai szakértőjének véleménye a belga-francia harctéri helyzetről

Londonból jelentik: Az „Evening News” katonai szakértője szerint a németek számára most már nyitva az út a szövetségesek balszárnya, Brugge és Ostende felé. Hozzájárul ehhez a német támadás Denin és Valenciennes között és a Boulognetől észak felé érvényesülő nyomás, úgy, hogy miúgy lehetővé teszi a szövetséges csapatok teljes bekerítését Arrastól északra, ha csak nem sikerül bezárni a rést Arras és Amiens között. A löszrutánpótlás a szorongatott haderők számára a kikötőkön keresztül mind nehezebbé válik. Az északi hadsereget már semmi egyéb sem mentheti meg, mint egy gyors ellentámadás dél felől.

Olasz befolyás érvényesülése III. Lipót elhatározásában.

Belgrádból jelentik: A Vreme római jelentése szerint római diplomáciai körökben nagy figyelem-

mel fogadták Lipót király elhatározását és úgy vélik, hogy ez az elhatározás, melyre Olaszországnak nagy befolyása volt, a tengelyhatalmak sikerét jelenti. Rómában úgy tudják, hogy általános támadás készül Anglia ellen. Ugyanakkor — a jugoszláv lap szerint — az a vélemény alakult ki, hogy

Lillébe és Ostendébe bevonultak a német csapatok

Az északi harctéren bezárulóban van a vasgyűrű. — Hivatalos német hadi-jelentés szerdán délután

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága szerdán délután két órakor a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

A Flandriában körülfart francia haderők sorsa szerdán megpecsételődött. Lillétől délre a francia ellenállás megtört. Csapatunk kedden éjszaka folyamán bevonultak Lille városába.

Az angol haderők Dixmüden—Armentieres és a Hasebroek közötti háromszögbe szorultak össze. Csapatunk Brüggén túlhaladva elfoglalták Ostendét.

Ypernél az ellenség még némi ellenállást tanúsít. Armentieres városát csapatunk ugyancsak megszállották. Casselnél a német csapatok megtörve a francia erődöket védő ellenállást, itt is behatoltak Észak-Belgium területére. Dünkirchen (Dunquerque) városát és kikötőjét tüzéségünk állandó tűz alatt tartja. Nieuport közelében egy nagy cirkálótt torpedóval elsüllyesztettünk, ezenki-

Olaszország távolmarad a háborútól. A lap szerint Moszkvában is azt hiszik, kevesebb kilátás van arra, hogy Olaszország beavatkozzék a háborúba.

Szovjetország készsége a délklet-európai béke fenntartására.

Belgrádból jelentik: A Vreme című jugoszláv lap jelentése szerint a szovjet jelentős csapatokat irányít a Fekete-tenger mentére. Különösen Odessza kerületben állomásozik jelentős katonaság. Moszkvában — a lap szerint — kijelentik, hogy ezeket az intézkedéseket úgy kell tekinteni, hogy azok elővigyázatosági rendszabályok és semmi kapcsolatban nincsenek azzal, mintha a szovjet valamilyen akciót akarna kifejteni. Hangoztatják, a szovjetnek érdeke az, hogy megőrizze a békét a dunai medencében és Délkelet-Európában.

Fekete napot okozott a newyorki tőzsdén a belga fegyverletétel.

Newyorkból jelentik: A belga csapatok fegyverletételének hatása alatt a newyorki értéktőzsdén ismét óriási ár-lemorzsolódások történtek. Különösen a belga kölcson papirjai vesztek értéktől. Csökkent a font és a frank árfolyama is, míg a német értékek emelkedő irányzatot mutattak.

vül súlyos bombatalát ért 3 ellenséges cirkáló, 2 szállítóhajót és 2 teherhajót. Egy ellenséges tengeralattjárót elsüllyesztettünk, egy másikat pedig nehéz bombával eltaláltunk.

Narvik közelében 3 cirkálótt bombatalát ért. Az ellenség tegnap összesen 24 repülőgépet vezetett.

Rómából jelentik: Az olasz rádió jelenti szerdán délután fél 3 órakor: Az olasz rádió nyugati hadszíntéri tudósítójától azt az értesítést kapta, hogy a németek elfoglalták Dünkirchent. A város elfoglalását a szövetségesek sem cáfolják.

Elesett a harctéren a francia hadügy-miniszter két fia.

Párizsból jelentik: A „Petit Parisien” jelentése szerint Denain tábornok, volt légügyi-miniszter két fia elesett a harctéren.

Nyugtalanság a Panama-csatorna környékén

A választási propaganda zavargásokra vezetett. — Trockij merénylőjét még mindig nem találják

Newyorkból jelentik: A közeli elnökválasztással kapcsolatos vetélkedésből kifolyólag súlyos zavargások törték ki Panamában. A Csatorna övezetét és a richatoi fontos amerikai katonai és légi támaszpontot összekötő hidat szétrombolták és több rendőrt megöltek.

Berlinből jelentik: A német kormánynak megbízható értesülései vannak arról, hogy Mexikóban, de főként a Panama csatorna közelében az angol Intelligence Service jelentős számú titkos ügynöke tartózkodik. Ezeknek az a feladata, hogy incidenseket rendezzenek, rombolásokat hajtsanak végre, hogy ezeket azután Németországra lehessen ráfogni. Az „ötödik hadoszlop” jelszóval, mellyel az angol propaganda Amerikában már jó ideje dolgozik, idegességet és aggodalmat akarnak kelteni az amerikai népben.

Mexikó-Cityből jelentik: A rendőrség főnöke

kijelentette, hogy a Trockij elleni merénylőtt ügyében a nyomozás még semmi eredménnyel sem járt. Bassols kommunista vezér környezetében, hír szerint letartóztatások történtek, de eről nem adtak ki közleményt.

Május 31-én lejár az egyenesadó kedvezményes fizetésének határideje

Bucurestiből jelenti a rádió: A pénzügy-minisztérium közli, hogy május 31-én este lejár az egyenesadók 8 százalékos kedvezményes fizetésének határideje.

Minisztertanácsot tartott a kormány

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium elrendelte, hogy a 8-ik osztályos tanulók osztályzatát június 2-ig ki kell függeszteni. Elrendelte a minisztérium, hogy az érettségi vizsgákon csak június 5-ig bezárólag lehet beírkozni. Ezután az időpont után sem az iskola, sem a tanfelügyelőség, sem a minisztérium nem fogadhat el újabb beírkozást.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 3. szán

CENZURAT

Idegen állampolgároknak tilos a petroleumvidéken való közlekedés

Bucurestiből jelenti a rádió: A nemzetvédelmi és a belügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében:

1. Május 29-től kezdődőleg egyetlen idegen állampolgár sem közlekedhetik járműveken a petroleum vidékeken. (Holnap számunkban közöljük a helységeket).
2. A fenti időponttól kezdődőleg érvénytelenek az összes régebben kibocsátott engedélyek.
3. A petroleum vidékeken csak az illetékes igazgatóság által kiállított speciális igazolványval lehet közlekedni.

4. A Giurgiu és Constantába hajóval érkezt idegenek csak 50 méternyire közelíthetik meg a petroleum berendezéseket.

5. Nagyobb felelősség hárul a vezetőkre és a kiaknázó személyzetre. Minden óvintézkedést meg kell tenni a szabotázs elkerülésére.

6. Megsemmisítik a fegyverviselési engedélyeket. A fegyvereket igazolvány ellenében át kell adni az illetékes csendőrszárnyparancsnokságon.

7. Az összes román állampolgárságu mérnökök tovább folytatják működésüket.